MAZPULKS

MĒNEŠRAKSTS JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM

1936

1. N.

BRILJANTI, PULKSTEŅI,
ZELTS, SUDRABS,
KRISTALS, DZINTARS,
ALPAKĀ.

Darbnica pasūtījumiem un izlabošanai.

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4. TALRUNIS 26336

Krāsojiet tikai ar **vislabākām** drēbju krāsām

„Ozolzīle"

paciņās un tabletēs, kuŗas nebrūk un nebālē. **Fabr. Rīgā, Dzirnavu ielā 115, tālr. 26973.**

Pianinos

jaunākā ārzemju parauga konstrukcija, ar skaistu, dziedošu un maigu skaņu. Maza iemaksa un nomaksa uz vairākiem gadiem.
Apmaiņa pret veciem instrument. Klavieru fabrika P.-S.

K. Kļaviņš

Tikai **Kr. Barona ielā 6. Tālrunis 34704.**

Fabr. vad. Kārļa Kļaviņa 52-gad. piedzīvojumi klav. būvē līdz ar firmas oficiālo garantiju, dod lielāko drošību, ka pircējs iegādājas tiešam labu un izturīgu instrumentu.

Ieteicam mazpulku dalībniekiem:

	Ls
Pantelejevs, Al., Rokdarbi zēniem. Lauku un pilsētu pamatskolu 2.—6. kl. kurss. Ar daudz zīmējumiem. Iesieta . .	2,70
Dzērvīši, Al. un A., Meiteņu rokdarbi. 2. un 3. kl. kurss. Ar daudz zīmējumiem un krās. tab.	1,50
Dzērvīši, Al. un A., Meiteņu rokdarbi. 4.—6. kl. kurss. Ar daudz zīmējumiem un krās. tab.	2,—
Dindonis, P., Puķkopība. 4. pārstr. iesp.	3,20
Resnais, J., Vāksim un audzēsim ārstniecības stādus	1,20
Buclers, M., Fotografiskā ābece. 2. iesp.	2,50
Gulbis, A., Grāmatu siešana. 2. iesp.	1,—
Stūresteps. A., Elektrotechnika. Ar 570 zīm.	5,60
Delle, V., Laimona kāposti. Mazpulku luga 2 cēl.	0,50
Brigadere, A., Sniegputenī. 2 cēl. skolnieku teātrim	0,50
Vītols, R., Baltzaļā karoga spēks. Mazpulku luga 3 cēl.	1,—

Populārzinātniska sērija „Jaunais zinātnieks"	Ls
№ 37. J. Siliņš, Latvijas zivis. Ar 50 ill.	1,—
№ 36. B. Jirgensons, Ikdienas ķīmija un technoloģija	1,—
№ 35. E. Zeire. Luijs Pastērs. Ar 32 ill.	1,—
№ 34. N. Ķaune, Leišu un poļu laikmets Livonijā	1,—
№ 33. V. Pampe, Antropoloģija. Ar 47 illūstr.	1,—
№ 32. Ž. Karlsons, Zviedru laiki Vidzemē. Ar 36 illūstr.	1,—
№ 31. K. Lejnieks, Grāmata, tās vēsture un technika	1,—
№ 30. R. Drillis, Filma un kino. Ar 50 ill.	1,—
Valpols, H., Džeremija bērnības romans 3 daļās:	
I. Džeremijs	2,—
II. Džeremijs un Hamlets	1,80
III. Džeremijs skolā	1,80
Kaden-Bandrovskis, Manas mātes pilsēta, illūstrēts poļu bērnības stāsts	1,20
Malo, H., Dzīves skolā. Franču bērnības romāns	4,—

Valters un Rapa akc. sab.

„Mazpulks"

Mēnešraksts jaunatnei
un
mazpulku dalībniekiem

1936. gads

Satura rādītājs:

Vispārēja satura raksti.

	Lpp
Pašu griba un spēks ir un būs. Dr. K. Ulmanis	1
Nemitīgi uz priekšu. Redakcija	4
Rudolfa Dzērves piecdesmit gadi	5
Prieka asaras. P. Džindža	18
Panākumu atslēga. Arn. Lūsis	49
Pilsētnieki laukos. Vilis Miķelsons	62
Meklēsim kaŗavīru kapu vietas. Virsltn. Likerts	63
Cilvēka gara saulainākā svētdiena. A. Roga	97
Augšāmcelšanās. A. Lūsis	145
Ko mums devis Vadonis un 15. maijs. A. Grīns	193
Māti godinot. Ausma Roga	204
Kad māmiņas vairs nav. O. Musts	205
Ar sirds skaidrību, prāta taisnību un patiesību. A. R.	241
Gani, esiet lepni	244
Mēs sniegsim roku laukiem — lauki mums. V. Ozoliņš	307
Darbs mūsu jaunatnei. O. Bērziņš	326
Lielajos uzvaras svētkos. Plkv.-ltn. E. Mednis	337
Kā es vākšu tautas tradicijas. O. Bērziņš	367
Kas bagātīgi sēj — tas arī bagātīgi pļaus. A. Lūsis	385
Tev mūžam dzīvot, Latvija. Agr. J. Andersons	433
Lai nekad nebeigtos garīgā trauksme. A. R.	436
Vai mūsu sētā jau plīvo karogs mastā. B. Radziņš	454
Mūsu tautas pasakas. O. Bērziņš	471
Atjaunotās Latvijas svētkos. Plkv.-ltn. E. Mednis	481
Svēts mantojums. A. Lūsis	484
Gaišs piemērs. Prof. A. Tenteļa 60 gadi	530
Ziemassvētki. A. Lūsis	532
Svecītes spožumā. P. Džindža	542
Ko mēs darīsim ziemā. A. Ozols	551
Vakarēšanas nozime mazpulkos. K. Bruņinieks	552
Kas jādara Ziemassvētku brīvlaikā. Agr. K. Ķirsis	554

Stāsti un apraksti.

Pārpratums. Anna Sarma	7, 52, 100
Svētku pārsteigums. B. Radziņš	11
Tālājos ziemeļos. P. Braucējs	15
20. gadu simteņa vikings	58
Indiānis — dzīvnieku draugs un sargs	60
Saules mantinieki. Jānis Sārts	103, 148
Granītu zemē. P. Braucējs	110
Zeme aicina. A. Laiviņš	153, 196, 246
Skolotājs. Vilis Veldre	201, 250
Citronu zemē. A. Lūsis	254
Pirmā godalga. E. Čapmans-Robs	257
Darbs tautas dziesmās. N. Vanaga	279
Mazais kamoliņš. M. Lasmane	279
Nometnē. B. Radziņš	289
Druvukalna jaunais arājs. Augusts Mežsēts	294, 342, 388
Līdumnieks. Arn. Jansons	298, 346, 391
Pasaka par lielo laimi. Arn. Lūsis	302, 354, 397
Itaļu zemnieks un jaunatne. Arn. Lūsis	305
Reinītis. Fr. Jansons	440. 486
Par tēvu zemi. J. Baltiņš	443
Austrijā un Čechoslovāķijā. A. Lūsis	448
Būs bērītis. Viktors Mundurs-Skuja	489
Drusti. K. Mellupa ģeografisks apraksts	494
Kā strādā pirmais mazpulks. R. Kalniņš	505
Ko stāsta pirmais līdumnieks. K. Sīmanis	506
Meža cirtēji. A. Sprūdžs	534
Cimdi. A. Lūsis	538
Seno prūšu zemē. B. Radziņš	544
Mazpulku jaunie formas tērpi. E. Dzenis	564

Inv. 350098
Sf-2680 ne
LATVIJAS VALSTS BIBLIOTĒKA

Lpp.

Latvijas dabas apraksti ar attēliem 6, 51, 99, 147, 195, 245, 293, 341, 387, 439, 485, 531

Dzejas.

Saules kaujas piemiņai. A. Brocis 451
Mazpulku dziesma. A. Lūsis un J. Norvilis 483

Pārskati.

Mazpulku sestā darbības gada pārskats 318
Mazpulku darba septiņi gadi. Agr. K. Ķirsis 502

Lauksaimniecība.

Ziedus arī ziemā. V. Nesaule 26
Pašam savs kumeļš. Agr. O. Lukstiņš 29
Mazpulku dalībnieki ziemas sanāksmēs. Agr. K. Ķirsis 34
Ko darīsim ziemā augļu dārzā. V. Sams 36
Mazpulku dalībnieki — veseļošanās augu audzētāji un ievācēji. R. Jākobsons 64
Mans sinepju lauciņš. K. Eņģelis 65
Kādus putnus audzēsim. H. Veldre 66
Ķopsim istabas puķes. V. Nesaule 69
Mazpulku dalībnieku pāšreizējie uzdevumi. Agr. K. Ķirsis 71
Bērzu un priežu pumpuru ievākšana. R. Jākobsons 114
Mūsu aitas. Agr. L. Bārs 115
Sēklu cenu rādītājs. Agr. A. Ķišķis 118
Mazpulka dalībnieka pirmie darbi šopavasar. Agr. K. Ķirsis 120
Zirgu pupas mazpulka dalībnieka lauciņā. K. Sīmanis 121
Senā latvieša daiļā sēta. L. Bramanis 162
Daiļosim mājas apkārtni. V. Nesaule 164
Bites gaida. E. Āboliņš 166
Cūkas, mazi sivēniņi .G. Delle 167
Mazpulka dalībnieka darbi pavasarī. Agr. K. Ķirsis 170
Ķoku mizu ievākšana. R. Jākobsons 179
Mājas apstādījumu iekārta. H. Ķalmiņš 210
Skalbju (kalmju) apakšzemes stumbru (Rhizoma calami aromatici) ievākšana. R. Jākobsons . . 213
Kā iekārtot ārstniecības augu žāvēšanu. J. Kiršteine 214
Herbarijs. J. Ķaķītis 215
Šķir, māmiņa, man telīti. Agr. M. Pripāne 218
Mazpulka dalībnieka pašreizējie uzdevumi. Agr. K. Ķirsis 222
Kā iemērīt mazpulka dalībnieka lauciņu. F. Dermanis 224
Truškopība — prieks un ienākums. H. Brička 262
Kas vasarā jāievāc. R. Jākobsons 266
Ārstniecības augu iesaiņošana. J. Kiršteine 267
Mazpulka dalībnieka pienākumi vasarā. Agr. K. Ķirsis 275
Ierīkosim punduru kociņu augļu dārzus. Rud. Akers 308
Ārstniecības augi. R. Jākobsons 313
Bitīte — bajāra kalponīte. Agr. J. Muceniece 322
Mazpulka dalībnieka pašreizējie darbi. Agr. K. Ķirsis 326
Mazpulka dalībnieka tagadējie pienākumi. Agr. K. Ķirsis 357
Slaucējiem. Agr. M. Pripāne 358
Sniega pelējumi. Agr. J. Lūke 362
Pavairosim ziemcietes. H. Ķalmiņš 364
Kā sarīkot mazpulku ražojumu apskates. 365
Ievāksim sūkļus un zemes riekstus. R. Jākobsons 372
Ķumeļu skola un audzināšana. Agr. O. Lukstiņš 401
Stādait labus augļu kokus. P. Elksnis 404
Mazpulka dalībnieka pašreizējie uzdevumi. Agr. K. Ķirsis 406
Noragu un dadžu saknu ievākšana. R. Jākobsons 408
Rudens darbi putnkopībā. H. Veldre 456
Mazpulka dalībnieka darbs rudenī. Agr. K. Ķirsis 464
Zemes stumbru ievākšana. R. Jākobsons 466
Ievāciet koku sēklas. Inž.-mežk. E. Bakūzis 468
Ērkšķogu slimība — miltrasa. E. Brants 470
Darbs, kas darāms visu gadu. Agr. M. Pripāne 498
Mazpulka dalībnieka pienākumi ziemā Agr. K. Ķirsis 508
Jaunie dzīvnieki arī jāaudzina. V. Guļevskis 549

Mājsaimniecība. Lpp.

Telpu izdaiļošana. I. Zauls . . . 39
Daiļa māja. I. Zauls . . . 77
Kas katram jāzin par gleznām. B. Radziņa . . . 129
Lieldienas gaidot. I. Zauls . . . 179
Lietosim augu krāsas. L. Molčanovs . . . 226
Ziedi telpās. I. Zauls . . . 270
Darbam piemērotu tērpu. A. Brastiņa . . . 272
Jāņi. M. Ķeņģis . . . 274
Kādas vāzes dāvāsim. B. Radziņš . . . 314
Augļus un ogas arī ziemā. A. Brastiņa . . . 325
Darba tērps zēniem. A. Brastiņa . . . 368
Rūpēsimies par ziemu. A. Brastiņa . . . 410
Meiteņu rokdarbi. B. Radziņš . . . 417
Lūdzu pie galda. I. Zauls . . . 460
Strādāsim rokdarbus. I. Zauls . . . 497
Svinēsim latviski mūsu godus un svētkus. A. Švāģers . . . 548

Amatniecība.

Citu darbs. Kalējs. Ilo . . . 32
Kā pagatavot sev istabas iekārtu. J. Bīne . . . 37, 78, 128, 178
Citu darbs. Galdnieks. Ilo . . . 74
Jauns ceļa rādītājs. B. Radziņš . . . 80
Citu darbs. Kurpnieks. Ilo . . . 124
Gaidīsim pavasari. R. Liepiņš . . . 127
Malkas kurvis. Rd. . . . 129
Citu darbs. Drēbnieks. Ilo . . . 172
Stiepuļu žoga aušana. O. Rudzītis . . . 174
Kā ierāmē gleznas. B. Radziņš . . . 176
Mūsu darba rīki. Agr. J. Jānītis . . . 268, 310
Mazpulka karoga glabāšana. B. Radziņš . . . 411
Kā pašam pagatavot laivu. P. Ludvigs . . . 412
Citu darbs. Mūrnieks. Ilo . . . 462
Uz I Latvijas daiļamatniecības izstādi. J. Berķis . . . 472

Kārtība un izturēšanās. . . . 19, 82, 134, 227, 375, 510, 512, 560

Veselība un veiklība.

Padomi slēpotājiem iesācējiem. V. Cekuls . . . 21, 84
Vitamīni. Dr. R. Avotiņš . . . 182, 227
Par apaviem. Dr. R. Pavasars . . . 277
Bumbu rotaļas. P. Džindža . . . 328, 373, 415, 514
Ierīkosim mājas aptieku. . . . 370
Audzini un veido sevi. Ltn. Ramanis . . . 516
Slidosim. A. Grinblats . . . 556
XI olimpiāde Berlīnē. G. Meierovics . . . 558

Kā dzīvo un strādā mazpulku dalībnieki ārzemēs.

Mazpulki dolaru zemē. B. Radziņš . . . 158, 206
Džerrija lieliskais ganāmpulks . . . 170
Rūtu un sirds zemē. Agr. A. Ķišķis . . . 350
Daži vērojumi zviedru jaunatnes dzīvē. A. Roga . . . 399

Grāmatu apskats . . . 24, 88, 137, 282, 519
Atsauksmes sacensībai „Ciema vecākais“ . . . 57, 108, 185, 236, 283, 523, 574
Vaļas brīžos . . . 44, 92, 139, 188, 286, 380, 561
Mazpulku dzīve . . . 41, 89, 135, 186, 232, 280, 331, 376, 422, 473, 520, 568
Paziņojumi . . . 43, 91, 138, 187, 234, 284, 333, 381, 429, 476, 524, 570
Joki . . . 47, 95, 141, 189, 238, 287, 335, 479, 526
Jānis Biete un Frīdis Loze . . . 46, 94, 140, 190, 237, 285, 334, 383, 430, 478, 527, 575
Jautājumi un atbildes . . . 45, 288, 336, 384, 432, 480, 528, 576
Mīklas . . . 48, 96, 142, 191, 239, 288, 336, 384

Dr. K. Ulmanis
Ministru Prezidents un Latvijas mazpulku Virsvadonis

MAZPULKS

Latvijas Lauksaimniecības kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā
Redakcija un ekspedīcija: Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. Tālr.: redakc 21617, eksped. 22322
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tek. rēķ. pastā 4564
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 l. p. — Ls 50,—, 1/4 l. p. Ls — 25.—

1. (60.) Nr. 1936. g. 15. janvāri VI g. gāj.

Pašu griba un spēks ir un būs

Dr. K. ULMANIS,
Ministru Prezidents un Mazpulku Virsvadonis

Ja neņemtu tēraudu palīgā, dzirkstele kramā paliktos mūžīgā miegā. Arī cilvēkā uguns nekad neuzliesmotu bez pretešķībām un cīņām.

Tas vīrs, kas gūtībās ir savus spēkus svēris un uzvarējis, nes uzvaras zīmi pierē. Kaut kas gavilējošs ir sajūtams katrā viņa kustībā un katrā darbā, kuŗam viņš pielicis savas rokas un savu sirdi.

Stingri raksturi ir līdzīgi palmu kokiem, kuŗi aug jo labāki, jo sliktākos apstākļos viņi atrodas. Vīri, kuŗi gadiem ilgi izturējuši nelaimes triecienus, nejūtas beidzot vairs spējīgi laimes dienas panest. Labklājība it kā iznīcina viņu spēka paslēpto avotu, tāpat kā siltu zemju gaisā sāk nīkt cilvēki, kuŗi līdz šim dzīvojuši asā un skarbā gaisā.

Daži cilvēki tikai tad atrod paši sevi, kad viņi jūtas apsmieti, pie malas atstumti, kad viņu nodomi izjaukti, kad viņi rādās

jau vai uzvarēti un pie zemes piespiesti. Pārbaudījumi velk gaismā viņu labās īpašības, vienas cīņas pazaudēšana ir tikai solis pretī jaunām uzvarām. Neizdošanās un cīņas pazaudēšana padara kaulus par akmeņiem un skrimstalas par kauliem. Viņa padara cilvēkus neuzvaramus. Un grūtības modina lielas spējas un gatavo ceļu varenībai.

To, lūk, es še gribēju jums pateikt un pie sirds likt. Pateikt jums, baltzaļā karoga jaunie nesēji, kas jūs esat mūsu nākotnes cerību glabātāji un lolotāji. Gribēju pateikt jums, lai jūs to neaizmirstat un zinat, ka jūs pulcina karstā vēlēšanās strādāt līdzās tēvam un mātei, dziņa vingrināt jūsu spējas un gūt zināšanas. Kopā jūs tura ticība savam darbam, centība un aizrautība savstarpējā sacensībā, kaldinot ieročus turpmākās dzīves cīņām pieaugušo vidū, tiklab saimnieciskā, kā arī idejiskā darba laukā. Reizē ar jūsu darbības paplašināšanos vairojas jūsu panākumi un jūsu prieks par tiem, prieks arī par to, ka redzat savas spējas un spēkus augam un nostiprinās tad jūsu ticība sev, savam darbam un nākotnes aicinājumam uz mīļās dzimtās zemes.

Mācoties just un nest atbildību par savu darbu un būt nomodā par tā ļabiem panākumiem, jūs pieradināties apzinīgi un ticīgi pildīt savus pienākumus, ar miesu un dvēseli stāvēt savās vietās, vienalga, lielākos vai mazākos uzdevumos. Jūs mācāties strādāt un būt palīdzīgi savstarpēji savā mazpulkā un mazpulku kopībā, bet mājās kopā ar savējiem jūs mācāties izturēt un pastāvēt, arvien dziļāk izjuzdami darba svētību un grūtā darba cīņā rūdīto spēku un garu.

Redzēdami, ka pašu griba, centība un spēks ir uzticamākie palīgi, jūs pamazām ieaugat pārliecībā, ka pašu griba un spēks ir un būs arī mūsu latvju tautas un mūsu valsts likteņu noteicēji. — Reizā aug arī jūsu ticība tautas un valsts skaistākai un spožākai nākotnei, tai nākotnei, kuŗas atnesēji un piepildītāji spēkā un daiļumā būsat jūs paši.

Jūs saņemat skaistāko mantojumu pasaulē: tautas brīvību, patstāvīgu valsti. Gādājat, lai šis mantojums arvien spodrāks un mirdzošāks top. Savā jaunības dedzībā un straujumā esat vienoti garā, vienoti darbā, nesat visi savās sirdīs vienu cerību, savos plānos vienu gribu, atminēdamies, ka jūs un arī mūs vieno kopīga pagātne, kopīga nākotne, kopīgs mērķis, kopīgs uzdevums — kopīga liesma sirdīs: — Tev, dzimtā zeme, Tev, Latvija, mēs paliksim uzticīgi!

Esat stipri gaišā cerībā, drošā paļāvībā, karstā tautas un tēvuzemes mīlestībā arī šinī jaunajā un visos tālākajos sava mūža gados.

K. Ulmanis

Ministru prezidents

Sniegs.

Ak, cik skaisti, skaisti, jauki
Sniega pārslas nāk uz leju,
Apsnieg meži, druvas, lauki,
Visur mana ziemas seju.

Apsnigušie egļu zari
Lēni, lēni šūpojas.
Egles — itkā tēli, gari —
Augšup zvaigznēs lūkojas . . .

H. Dzintars
Br. Skrindu mazpulkā.

Mazpulku inspektori pie Virsvadoņa nodod mazpulku jaungada sveicienus

Mazpulku jaungada sveicieni Virsvadonim

Š. g. 3. janvārī pie mazpulku Virsvadoņa **Dr. K. Ulmaņa** ieradās visi mazpulku inspektori, lai pasniegtu Virsvadonim — mazpulku jaungada sveicienus — grāmatu, ar 740 mazpulku novēlējumiem un apm. 16.000 mazpulku dalībnieku parakstiem.

Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vadītājs agr. J. Andersons nodeva jaungada novēlējumu grāmatu Ministru prezidentam **Dr. K. Ulmanim** šādiem vārdiem:

Virsvadoni!

Jaunatne jūtas laimīga, ja tai ļaudzīvē izdevies atrast ceļvedi, kas atraisa spārnus viņas ilgām un viņas ticību rūda gaišu mērku un cēlu ideālu ugunīs. Jaunatne sajūsmā apbrīno tos, kas ,pacēlušies pāri par personīgām interesēm un savu labklājību aizmirzdami, rūpējas par visas tautas laimi un nesatricināmā mierā un paļāvībā iezīmē viņas nākotnes ceļus. Jūs, Virsvadoni, esat tas, kas pratis iekarot jaunatnes sirdis. Ciešās rindās ap Jums nostājusies mazpulku jaunatne, kuŗa Jums daudz parādā, un kuŗa nekad neaizmirsīs Jūsu darbus un Jūsu darbu slavu. Apziņā, ka Jūs esat tas, kas spēj vadīt tautu pretīm gaišai nākotnei, mazpulku vadītāji un dalībnieki sūta Jums labākos vēlējumus nākamam darbam un izlūdzas Dieva svētību Jums un atjaunotai Latvijai. Arī mēs pievienojamies viņu vēlējumam un solamies censties tā mīlēt dzimto zemi, kā Jūs viņu esat mīlējis, apliecinādams savu mīlestību liesmainos vārdos un varenos darbos.

Virsvadonis sirsnīgi pateicās par skaisto balvu un novēlēja visiem mazpulkiem darba prieku un izturību jaunajā gadā.

16.000 mazpulku dalībnieku sveicieni Virsvadonim

Nemitīgi uz priekšu

Mazpulku dzīvē noslēdzies 6-tais darbības gads. Vērojot šai laikā padarīto, ar gandarījumu jākonstatē, ka visumā mazpulku darbs bijis vainagots labiem panākumiem, kaut arī viens — otrs mazpulks pagājušā gadā nav varējis attaisnot uz viņu liktās cerības un savā darbā nīkuļojis, neuzrādīdams pietiekošu aktivitāti un spraigumu. Tomēr šādu mazpulku ir ļoti maz, un, kā tas jau iepriekš aizrādīts, 1935. gads ir bijis pats ražīgākais mazpulku dzīvē. Vispirms jāatzīmē mazpulku dalībnieku lielais skaitliskais pieaugums, kas tagad jau pārsniedzis 18000. Līdz ar to mazpulku organizācija pārvērtusies par redzamāko faktoru mūsu jaunatnes dzīvē un iekarojusi sev cienīgu vietu sabiedrībā, kas mazpulkus atbalstījusi gan morāliski, gan materiāli. No izcilākiem notikumiem pagājušā gada mazpulku dzīvē jāatzīmē: lielā mazpulku vadītāju sanāksme 1935. g. pavasarī, mazpulku darbu izstāde Rīgā, laikā no 11.—18. oktobrim, mazpulku pieccīņas valsts mērogā 12. oktobrī Koknesē un piedalīšanās lielajos zemnieku Pļaujassvētkos 13. oktobrī.

Pēdējie divi notikumi sevišķi atzīmējami tādēļ, ka tad mazpulki uzstājās kā organizētas un disciplinētas vienības, kuŗām pirmo reizi bija jāiztur plašākās sabiedrības kritika.

Ar prieku jākonstatē ka atsevišķi mazpulki laukos parādījuši lielu aktivitāti. Rosīgi piedalījušies zemnieku svētkos dažādos novados, sarīkojuši centīgāko un ilggadīgāko laukstrādnieku godināšanu un t. t. Jāatzīmē arī dažu mazpulku lielā atsaucība, iesūtot Ziemassvētku dāvanas un eglītes Latgales trūcīgo mazpulku dalībniekiem un pilsētu nabadzīgāko aprindu bērniem, tādā kārtā liecinot, ka visi mazpulku dalībnieki jūtas kā viena saime, kuŗai ir kopēji prieki un kopējas bēdas.

Un tagad, vēršot skatus nākotnē, no visas sirds visiem Jums, maziem un lieliem, novēlam daudz laimes un panākumus jaunā gadā. „Bet laimei pa priekšu iet darbs" — saka mūsu Virsvadonis ministru prezidents Dr. **Kārlis Ulmanis** — un darbu nozīmē arī trešā āboliņa lapiņa mūsu mazpulku emblēmā.

Darbs var būt slogs un lāsts, ja to strādā bez pārliecības un ja tas uzspiests. Tā bija jāstrādā mūsu tēviem svešajos muižas laukos. Bet darbs var būt laime un svētība, ja to var strādāt ar apdomu, ar brīvu gribu un pārliecību, ka mēs to tagad varam darīt mūsu pašu sētās. Lai tamdēļ strādājam ar prieku un ticību mūsu atjaunotai Latvijai un mums pašiem.

Darbs izdodas tikai tad, ja mēs skaidri zinam, ko gribam padarīt un ja mums ir darba plāns. Arī „Mazpulka" redakcija ar jaunu gadu strādā pēc jauna plāna. Ar šo numuru jūs jau redzat, ka tam cits ārējs ietērps, pārveidots saturs un sakārtojums. Saturs kļuvis bagātāks, bet maksa par žurnālu palikusi līdzšinējā, lai žurnāls visiem būtu pieejams.

Lai žurnāls kļūtu vēl bagātāks, strādāsim visi līdzi, sūtot redakcijai rakstus, ziņas par sava mazpulka darbību. Bet par visu vairāk cītīgi lasīsim un darīsim to, kas žurnālā ieteikts darīt, tad mūsu kustība kļūs vēl stiprāka un mūsu darbs vēl sekmīgāks. Tad mēs jaunā gadā nepaliksim uz vietas, bet iesim nemitīgi uz priekšu.

Redakcija

Rudolfa Dzērves piecdesmit gadi

22. janvārī Latvijas Lauksaimniecības kameras priekšsēdētājs un „Mazpulka" atbildīgais redaktors Rudolfs Dzērve atskatās uz 50 mūža gadiem.

Rudolfs Dzērve dzimis Lizuma pag. Elstēs kā lauksaimnieka dēls. Pēc pamatskolas beigšanas jauneklis stājas sava tēva pēdās, lai strādātu un saimniekotu savās mājās. Bet tas uzdevums nava viegls. Neiekoptā, purvainā un avotainā zeme nedod daudz, bet prasa turpretī sūru darbu.

Jaunekli tas nomāc. Viņā neapmierināts verd kāds spēks, kas prasa labāku dzīvi un lielāku savas dzīves labklājību.

Iziedams sabiedrībā viņš vērīgi klausas, ko runā veci vīri par saimniekošanu, bet daudz tur ierosinājumu neiegūst. Un tad — saklausījis, ka kaut kur iznākot speciāli lauksaimniecības žurnāli, Rudolfs Dzērve tos abonē. Un no tā laika „Zemkopis", „Zeme", „Baltijas lauksaimnieks", top viņa tuvākie draugi un padoma devēji.

Viens pats, tikai ar grāmatās gūtiem ierosinājumiem jauneklis plāno kā padarīt ienesīgāku savu saimniecību, kā uzlabot ēkas un kā cilvecīgāk dzīvot un saimniekot.

Un Rudolfam Dzērvem piemīt tā neatsveramā īpašība, ka viņš ar plāniem daudz nestaigā apkārt, bet ķeras pie darba un izved to, ko sevī nodomājis un par labu atzinis. Purvainās, atvarainās pļavas un lauki prasa, lai tos nogrāvo un izdrenē. Un jau pirms 24 gadiem, Elstēs pļāva pirmos drenētos un kultivētos purva gabalus kā skaistas, ziedošas pļavas.

Panākumi deva drosmi un ar katru jaunu gadu Rudolfs Dzērve apzināti un pārliecināti sāka saimniekot savās mājās un tikpat apzināti, ar zināmiem mērķiem devās arī sabiedriskā dzīvē. Viņš tad jau saprata un zināja, ka nepieciešama ir arī sadarbība saimnieciskā laukā, lai vispusīgāki varētu darboties un celt latviešu zemnieki savu lauku kultūru.

Bet ne tikai praktiskais darbs — arī garīgā dzīve un garīgās kultūras rosīgums bijis raksturīgs Elstu saimniekam. Ar savādu, brīžam neizskaidrojamu mīlestību Rudolfs Dzērve ir pieķēries dabai un visām tām cilvēka izjūtām, kas tik noslēpumaini sien un svēta cilvēku kopā ar zemi. Viņš tic un zin, ka tikai garīgi dziļi jūtīgs cilvēks var ar skaidru prātu un dziļu aizrautību pieķerties darbam, katram darbam, bet jo sevišķi zemes darbam, kas ir dzīvs darbs un skaists darbs.

Tādēļ arī tik saprotama Rudolfa Dzērves siltā sirsnība pret jaunatni — mazpulku dalībniekiem, kuŗi taču arī grib savus darbus padarīt ne tikai ar labu veiksmi, bet arī ar gaišu, priecīgu sirdi, izprotot un izjūtot savu darbu. Pirms 6 gadiem — būdams Velēnas mazpulka vadītājs R. Dzērve tam devis daudz ierosinoša un paliekoša.

Tagad, kur Rudolfa Dzērves darba lauks kļuvis tik plašs un atbildīgs, vēlēsim, lai nākošos mūža gados viņu arvien pavadītu tā pati mierīgā, nosvērtā neatlaidība un dvēseles dedzība, kas viņu mācījusi vienkāršos, bet spēcīgos vilcienos saprast dzīvi un cilvēkus, darba un pienākuma lielo vērtību.

Sala mēnesī . . .

Ceļi aizlocījās neparastās vietās, un kur vasaru varēja tikt pāri vienīgi vissausākajā laikā, tur tagad sprauslājoši zirgi, skanošiem vēderiem, rāva uz priekšu laķētas kamanas, apbērdami tajās sēdošos virus, kas biezos kažokos tērpušies ar savu apaļumu un nekustību atgādināja no muguras puses lielus rudziem piebērtus maisus, veselām sniega pikām. Viņi sēdēja stingri, aizvilkuši sev priekšā no iekšienes miksti izšūtas, biezas kamanu ādas, un kā vasaras karstumu viņiem padarīja panesamu viņu ar saules brūnumu aprautās miesas, tā no ziemas aukstuma viņus glāba pašu ģērētas melnas un baltas aitu ādas, ko skrodeŗi adatas lauzdami apvilka ar mājās austo vadmalu gaŗajos rudens vakaros. Viņi brauca taisni uz priekšu skatīdamies, paplikšķinādami savas ādas pātagas niedŗu kātiem, salaizdami, ja gadījās braukt gaŗām kādām mājām, zirgus tik ātriem rikšiem, ka suns palikās neierējies, izplēstu muti skatīdamies, kā pa ceļu aizvijās ne kamanas, bet virpojošs sniega padebess. Tā šie saimnieki vizinājās ciemos pirmajā sniega svētdienā, spītēdami ziemelim, kas gribēja, bet nevarēja tikt līdz tam prāta un saprašanas pilnajam dzīvības siltumam, kas sarkani burbuļodams no tautas dziļumiem bij nesis augšā vienu paaudzi pēc otras, līdz bij uznesis augšā viņus, un šim pa nezināmiem ceļiem verdošam dzīvības avotam nebij gala tāpat kā viņu zemes ceļiem.

Ed. Virza „Straumēni"

Pārpratums

ANNA SARMA

„Nāciet nu ašāk vakariņās, ka pie gaismas varu novākt traukus," saka Ārišu saimniece Marija saimei, kuŗa pagalmā nosēdusies atpūšas pēc gŗūta dienas darba.

„Paldies saimniece," atbild kalps Rūdis, raudzīdamies brašā ganu meitā Mildā, kuŗa sēd tam līdzās. „Ēst nu gan negribas, bet skābputru nodzerties derētu," viņš piebilst un palīdz meitenei piecelties.

„Nu tad jau esmu uzminējusi jūsu vēlēšanos. Skābputra ir svaiga un laba, varēsiet baudīt pēc patikas," saimniece paskaidro.

Viņa ir enerģiska sieviete un mīl kārtību. Viņai nemaz nav arī pa prātam ganu meitas izturēšanās, kuŗa ļauj puisim sevi piecelt un arvienu meklē izdevību būt tā tuvumā.

„Tās meitas, kas mīl puišiem līdzās sēdēt, paliek ātri vecas, par to tu, Mildiņ, padomā," piezīmē saimniece, arvien vēl stāvēdama durvīs. Meitene mazliet pietvīkst, bet neko neatbild.

Marija redzēdama, ka saimnieks, kas turpat mājas priekšā sēž uz soliņa, negriež vērību uz viņas valodām un aicinājumu, saka:

„Vecais! Vai tad tu nemaz tā kā nedzirdi vai, kad saucu vakariņās?"

„Dzirdu gan, kā nu ne, bet gribu vēl ievērt savām pastalām jaunas auklas," viņš paskaidro. „Lai nu citi iet vien ēst, es jau būšu tūliņ."

Marija aiziet, tai seko ari Rūdis un Milda, kuŗa tagad turas no puiša atstatāk. Pieceļas arī saimnieks. Viņš atstāj darbu nepabeigtu.

„Kārtībai jābūt," viņš pie sevis apstiprina. „Pie ēšanas tāpat kā pie darba, visiem jābūt reizē."

Viņš ierauga arī vedeklu Rutu steidzamies no kūts uz istabu un dēlu Viktoru, kas patlaban ienes šķūnī zāļu pļaujamo izkapti.

Kad visi sanākuši istabā, tie nosēstas pie liela galda, uz kuŗa kūp vārīti svaigi kartupeļi un labi sagatavotas sēnes, arī šķīvis ar biezpienu neiztrūkst.

Ēdienam šoreiz maza piekrišana. Lielais darba piegurums liek sevi manīt. Visi tik grib nodzerties un skābputras bļoda drīz tukšojas.

„Nevienam šodien nav labas ēstgribas, var redzēt, ka darbs gājis pāri spēkiem," saka saimnieks.

„Savākt un samest kaudzē vienā dienā tikdaudz siena, nav joki. Mums ar Rūdi visu dienu krekls neizžuva no sviedriem," pastāsta Viktors.

„Gŗūta diena jau bij, bet par to viss siens nu ir savākts zaļš kā dzīpurs un nav dabūjis ne vienas piles lietus. Lai nu tagad lietus nāk, cik vien tam tīk, mums tas neko vairs nevar darīt. Nu jau varēsim dažas dienas arī padzīvot vieglāk, kamēr rudzi nogatavojas," paskaidro saimnieks.

„Vien' dien arī vecais Cīruļu tēvs jūs slavēja. Viņš teica: „Tas Strautmaņu Mārtiņš visus darbus padara sausā laikā. Vai viņam kāda sevišķa zināšana vai tur ir," stāsta Rūdis.

„Kāda man tur sevišķa zināšana, pieturos pie tēvu tēvu mācībām un novērojumiem, tas viss," atbild saimnieks.

„Dzirdiet kā pērkoņtēvs dūcina pamalē, un ja vējš mākoņus neizkliedēs, jau šonākt var uznākt lietus," saka Marija.

„Tā jau vienmēr, kā vilku piemin, tā vilks klāt," saka Ruta. Man sirds tik nemierīga. Ap launaga laiku Gaidi un Elgu nosūtīju uz Kalmeniekiem pēc rauga

Nāciet nu ašāk vakariņās...

un nu vēl nav atnākuši. Elga baidās no pērkoņa un tumsas."

„Tā jau ar bērniem notiek, satiekoties ar citiem, tie sāk rotaļāties un neievēro laiku. Tev vajadzēs paiet viņiem pretīm," pamāca Marija.

Bet te jau ienāk arī Gaidis un Elga. Viņu sejas pietvīkušas un nosvīdušas, abi manāmi uztraukti. Elga steidz stāstīt par šausmīgo mākoni, kas tuvojoties ar lielu ātrumu.

„Padebeši laistās vienās ugunīs," viņa vēl paskaidro.

„Kā jau meitene bīstas no visa," saka Gaidis pašlepni.

„Man gan nemaz nebij bailes, gribat, iesu laukā un raudzīšos mākonī kaut veselu stundu," turpina lielīties zēns.

„Ja jau esi tik drošs, kamdēļ ta skrēji tā ka nosvīdi līdz matu galiem. Tev vajadzēja iet mierīgi un māsiņu nomierināt. Nav labi sevi nepelnīti uzslavēt un māsiņu nonicināt," pamāca māte. Tad viņa jautā bērniem: „Kur ir raugs pēc kura jūs sūtīju?"

Gaidis un Elga saskatās, palūko kabatiņas un klusē.

„Kamdēļ neatbildat?" jautā Ruta skarbi.

„Gaidis raugu paņēma, man viņa nav," saka Elga.

„Nē, Elga paņēma, man arī viņa nav."

„Kā tad tā, ka neviens no jums nezin, kur palicis raugs?"

„Nezinu," saka Elga raudādama.

„Es arī nezinu," tāpat raudādams atkārto Gaidis.

„Nu redzu, ka jums vēl nevar uzticēt nekādus pienākumus. Ejiet un nomazgājiet sejas un rokas, tad nākat pie galda," saka Ruta stingri.

Bērni iziet šņukstēdami, pēc brītiņa viņi ienāk un nosēžas pie galda. Tagad viņi ir sevišķi rātni un maigi. Pieaugušie turpina sarunas par padarītiem darbiem. Pērkoņa grāvieni arvienu paliek stiprāki un zibeņa atspīdums bez pārtraukuma apgaismo istabu.

„Vēl pie miera nevar iet, redzams, ka negaiss tuvojas," saka Mārtiņš, pieceldamies no galda. Pieceļas arī citi.

Marija ar vedeklu steidz novākt atlikušo

Gaidis un Elga saskatās, palūko kabatiņas un klusē

ēdienu un traukus no galda, bet Mārtiņš iziet sētā, lai pabeigtu savām pastalām ievilkt jaunās auklas. Par lielu izbrīnu tas redz, ka mākonis, kas pirms vakariņām atradās apvārkšņa malā, tagad ir gandrīz virs galvas. Padebesis tiešām liesmo vienās ugunīs, kā to bij apzīmējusi mazā Elga. Pērkoņa grāvieni sevišķi stipri un spalgi. Gaiss pilns savādas rūkoņas.

„Negaiss, neizbēgami negaiss!" Mārtiņš pie sevis atkārto un dodas istabā, lai to pateiktu citiem.

„Viktor, aizej un apskati vai kūts un šķūņa durvis un logi ir aiztaisīti," saka viņš dēlam.

Viktors tūliņ steidzas izpildīt tēva pavēli, viņam piebiedrojas līdz Rūdis.

„Negaisā labāk visiem būt nomodā, kas var zināt, ko viņš sevī slēpj, tāpēc neliec arī bērnus gulēt," saka Marija Rutai.

Brīdi dabā iestājas klusums. Netrīc ne mazākā koka lapiņa, tikai bargie pērkoņa grāvieni un zibeņu asā gaisma liecina, ka šis klusums vēsta vētru. Ienāk Viktors un Rūdis.

„Viss kārtībā," viņi nosaka un nosēžas pie loga.

Nepaiet ne piecas minūtes, kad no spēcīgā vētras grūdiena nokrakšķ viņu nelielā koka māja. Krustveidīgs zibeņa atspīdums apžilbina visu acis, kuŗam uz vietas seko spalgs pērkoņa grāviens.

„Iespēra lielā kastāņu kokā," saka Viktors.

Visi pieskrien pie loga raudzīties, bet tai laikā vētra nolauž abus kastāņus, kuŗi auga ne tālu no šķūņa.

„Labi, ka neiespēra šķūnī," saka Marija. Neviens viņai neatbild. Visi kā pārakmeņojušies raugās, kas notiks. No jumtiem lido skaidas un lietus gāzes pārpludina sētu un ceļus. Jaunie bērzi noliekuši savas galotnes gandrīz līdz zemei, liekas, viņi lūdz žēlastību, lai tos saudzētu. Pērkoņa grāvieni atgādina akmeņu krišanu dziļā aizā, un zibeņu svītras krusto debesi no vienas apvārkšņa malas līdz otrai. Pie katra vētras brāziena māja nokrakšķ. Liekas, ka daudz netrūkst, lai to sagrautu. No griestiem sāk tecēt ūdens straumes. Strautmaņi itkā pamostas no sastinguma un ķeras pie darba, lai novāktu mēbeles, un citu mājas iedzīvi sausākā vietā. Darbs tiek darīts lielā steigā un nepaiet ilgs laiks, kamēr visas mantas sanestas virtuvē un Viktora istabā, kas atrodas tai mājas daļā, kuŗai nesen uzlikts skārda jumts.

Istabās, kuŗās ūdens turpina ieplūst, salikti dažādi trauki: spaiņi, mucas, katli, kuŗi nelielā laikā pieplūst pilni. Saimniece un Milda uzņemas cīņu ar ūdeni. Ruta uzrauga bērnus, kuŗi, redzēdami pieaugušo uztraukumu, jūtas nospiesti un nelaimīgi.

Saimnieks, Viktors un Rudis uzvelk kamzolus un iziet. Sēta atgādina pārplūdušu dīķi. Pa ūdeni peld malkas šķilas un žagari. Vīri atloka bikšu galus un brien uz šķūni pēc dēļu galiem un jumta skaidām. Vētra un lietus mazliet rimuši. Tomēr viss debesjums vēl atgādina verdošu katlu. Lietus gāzes šļāc bieži viena otrai pretīm. Liekas, ka dažādas gaisa strāvas ved cīņu savā starpā, lai sadalītu draudošo mākoni.

Kad vīri paņēmuši šķūnī to, kas tiem vajadzīgs, tie kāpj uz istabas augšas. Viņi cenšas aizbāzt jumta caurumus, lai cik necik ierobežotu ūdens ieplūšanu. Tas nepadodas viegli. Bieži aizbāzto dēļa galu jeb skaidas vētra atkal izrauj un tās nokrīt zemē.

Viktors un Rudis mēģina uzjautrināties un apmainas domātām asprātībām.

„Viktor!" uzsauc Rudis. „Nebāz galvu caurumā, vētra matus aiznesīs!"

„Vai tavi jau projām?" jautā Viktors. „Nē, mati vēl ir gan klāt, bet labi ausi norāva," smejas Rudis.

„Nebēdā, man ir vēl bēdīgāk. Manas abas ausis jau sen prom."

Tā un tamlīdzīgi sarunājas jaunie, bet Mārtiņš klusē, viņam tagad joki pretīgi. Kad beidzot viss iespējamais bij padarīts, Mārtiņš dēlu un Rudi sūta pie miera.

„Varat iet gulēt mierīgi, pēc tik liela negaisa otrs tāds drīzumā nav gaidāms," viņš paskaidro. Pats viņš iziet dārzā apskatīt, kāds izskatās viņa jaunībā stādītais augļu dārzs. Kā par brīnumu viņš atrod to labākā stāvoklī kā bij iedomājies. Viņa stādītās ābeles gandrīz visas veselas, kaut gan daudzām nolūzis viens otrs zars. Turpretīm vecās, viņa tēva stādītās gandrīz visas guļ pie zemes. Neredz Mārtiņš arī lielās liepas viņā dārza stūrī un smuidrās egles dīķmalā. Savads smagums uzgulstas viņa prātam.

„Jā, cik ātri viss dzīvē var mainīties," viņš domā un salīdzina sevi ar aizlaustu koku. Viņa kājas ir dubļainas un liekas tam bezgala smagas. Kad Mārtiņš ienāk istabā, tas atrod jau visus aizmigušus. Pēc grūtiem dienas darbiem un pārdzīvojumu pilnā vakara, viņu miegs ir sevišķi dziļš. Tie nogūlušies uz grīdas kur kuŗais, palikdami zem sevis darba drēbes. Tikai Ruta ar bērniem guļ gultā. Mārtiņš, kaut gan jūt lielu piegurumu, tomēr tam miegs vēl nenāk. Viņš nosēstas pie krāsns un uzpīpo savu kaļķīti. Viņš pārdomā notikušo un miers pieskaras viņa sirdij.

„Varēja daudz sliktāk iziet, ja nodegtu mājas, vai vēl kas cits. Paldies Dievam,

Lavra bērniem novilka slapjās drēbes . . .

viss vēl ļoti ciešami," viņš sevi apmierina un turpat nogulstas, paklādams uz grīdas savu pusslapjo kamzoli. Arī Mārtiņš iemieg dziļā un saldā miegā.

Vēl arvienu šalc vējš, aizdzīdams bargos mākoņus. Vēl arvienu pērkons dūcina un zibeņi krusto debesi, bet Strautmaņi neko vairs no tā nedzird. Viņi nedzird arī klauvējienus pie āra durvīm, kuŗi ar lielu neatlaidību atkārtojas jau labu laiciņu. Viņi nedzird arī bērnu raudas un lūgšanas, pajumtes dēļ šai baigā naktī. Strautmaņu miegs ir dziļš un salds.

Kad klauvējieni nerimst, bet atkārtojas arvienu stiprāk, vecmāmuļa beidzot pamostas. Pamostas arī Ruta. Abas sievietes pieceļas un izbrīnā viena otru jautā: „Kas gan varētu mūs traucēt šādā naktī un tik vēlā stundā?"

Neiedegdamas uguni, klusi uz pirkstu galiem viņas iziet. Tās pieplok logam no kuŗa redzamas āra durvis. Kaut gan vēl laukā valda liela tumsa, tomēr zibeņa gaismā var saskatīt sieviešu stāvus. Tad Marija un Ruta pieiet pie āra durvīm un klausās. Aiz durvīm dzirdamas dobjas sieviešu balsis un bērnu raudas.

„Čigānietes!" izsaucas Ruta un grib jau atvērt durvis, bet vecmāmuļa to attur. „Uzgaidi," viņa saka. „Uzmodināsim vīrus un tad ielaidīsim."

Ruta iesteidzas istabā un modina Viktoru, kuŗš nemaz negrib lāga celties, tomēr beidzot paklausa sievas lūgumam.

„Kas ir? Ko gribat?" pienācis durvīm viņš uzsauc.

Aiz durvīm atbild, raudulīgā un nežēlu pilnā balsī, sievietes:

„Te lūdzas vecā čigāniete Dore ar vedeklu un bērniem. Ielaižat mūs zem sava jumta, kaut uz brīdi, uz mirkli. Bērniņi samirkuši un nosaluši, dreb kā lapiņas, kā kuceniņi."

„Tās ir pazīstamas čigānietes, laidīsim iekšā," saka Ruta. Viktors steidzīgi attaisa durvis.

Ar mežonīgu skubu iesteidzas nelaimīgā meža bērnu saime. No viņu skrandaiņām drēbēm tek ūdens. Kājas ar dubļiem notraipītas pat līdz ceļiem. Mati izspūruši un aplipuši ap pleciem un seju. Žēli šņukst bērni, turēdamies pie savu māmuļu netīriem svārkiem un bailīgi raugās apkārt. Strautmaņi viņiem ierāda vietu virtuvē.

„Gulēt varat tur pie krāsns. Salmus atnesat no šķūņa pašas. Redziet, uz naglas ir atslēga un uz loga lukturs. Nepiemirstat tikai šķūni atkal pieslēgt," saka Viktors.

„Lai Dieviņš jums dod laimi un bagātību, par jūsu sirdi. Salmus atnesīsim, lūk še izklāsim pie krāsns un noguldīsim savus mazuļus. Par mums nebīstaties un nebēdājiet. Neko neaizskārsim, neko neņemsim, lai Dieviņš mūs no tā pasargā. Atslēgu atkal uzkārsim savā vietā, esiet kungs pilnīgi mierīgi un droši," saka Dore.

Viktors ir arī pārliecināts, ka viņas neko neņems, jo zin čigānu paradumu nezagt tur, kur atrodas paši. Bet viņš grib zināt, no kuŗienes čiganietes ieradušās un kamdēļ tieši nākušas šeit, un viņš jautā: „Pastāstat man labāk kā palikāt bez pajumta un kā nokļuvāt še tādā šausmīgā negaisā?"

Čigānietes ar labpatiku stāsta savu bēdu stāstu.

„Mēs bijām apmetušies kungmežā," iesāk Dore. „Jau no vakara raudzīdamās saulē sapratu, ka nebūs labi, būs negaiss. Teicu vedeklai, meklēsim pajumti, bet šī kā ietiepjas, tā paliek pie sava. Viņai viss nieki, viņa vienmēr gudrākā, viņai vienmēr taisnība. Vedekla man ņēmās apgalvot, ka nebūs nedz vētras, nedz lietus, ja nu tikai kāda maza Dieva rasiņa. Padevos paklausīju, lai nu notiek pēc viņas prāta, bet kas nu iznāca, kā sāka vētra lauzt kokus, kā zibeņi ņēmās svilināt matus, tā nu mana cielaviņa bāla kā mēnesnīca. Nu tikai bola acis un čukst: „Kur glābsimies, kur dēsimies, negribu mirt, negribu, ka nosit koki!" tā kliedz, bet kur tu tiksi tādā tumsā un vētrā, kad Dieva rasiņas vietā šļāc tādas ūdens straumes, ka ir muti nevar lāgā atvērt, lai neaizrītos.

Ar pirmiem vētras grūdieniem norāva mūsu telti, pacēla gaisā, sagrieza virpulī un aizsvieda mežā, kā kādu puteklīti, kā lapiņu. Nu redzam, slikti būs, jāglābjas. Skrējām un klupām, skrējām un klupām, kā meža zvēri, kā spoki vēlā stundā. Kad zibeņi nomet krustu, mēs dodamies ātri uz priekšu, kad tumsa, tad tipinām. Tā kūlāmies, tā mocījāmies, kamēr atkūlāmies šurp. Te nu klaudzinām, te saucam, bet ne skaņas nesadzirdam. Domājām, ja nu neielaidīsat, tepat nomirsim, nebij jau vairs spēka tālāk skriet," nobeidz Dore.

(Turpinājums sekos.)

Svētku pārsteigums

B. RADZIŅŠ

Pēteris Stūre, mazpulka priekšnieks gāja uz mājām. Nu jau visas eglītes bija izdalītas un Pēteris smaidīja iedomājoties apdāvināto bērnu laimīgās sejiņas. Cik skaistas izskatījās nosnigušās egles un kāds miers visur valdīja — kā jau svētvakarā. Pie ceļa rādītāja Pēteris atcerējās, cik drūmi šeit bija viņu rudeni, kad skolas biedri brauca uz citu skolu un viņš palika šeit un noskatījās viņiem pakaļ. Pēteris netika viņiem līdzi. Kā atpakaļ palicis gājputns raugās uz aizlidojošiem, tā Pēteris raudzījās uz aizbraucējiem draugiem. Bija tik sērīgi, tik ļoti sērīgi ap sirdi.

Pēteris bija miruša kapteiņa dēls un dzīvoja pie savas vecmāmiņas mazā mājiņā, Kurzemes jūrmalā. Viņš bija beidzis pamatskolu un vaļas brīžos no koka drāza brīnišķas figūras. Viņam skolotājs ieteica iet un mācīties izkopt šīs spējas, bet vecmāmiņai nebija naudas un pats arī viņš nevarēja strādāt un pelnīt sev naudu ar darbu, jo bija pārlauzis kāju un tā vēl arvienu nebija gluži vesela. Tā viņš bija palicis mājās.

Pirms diviem gadiem, kad skolā nodibinājās mazpulks, Pēteris arī iestājās, viņu ievēlēja par kasieri. Mazpulkā Pēterim ļoti patika. Ziemu tur lasīja referātus, gatavoja dažādus priekšnesumus. Vadītājs bija labs, mīļš skolotājs. Pavasarī visi uzsāka kartupeļu audzēšanu. Bet vecais vadītājs aizgāja pensijā un citi mazpulka valdes locekļi aizbrauca uz citu skolu un rudenī mazpulks bija paputējis.

Jaunais skolotājs sasauca sapulci un nolasīja inspektora pieprasījumu par ražojumu apskati. Daži bija tādās domās, ka ražojumu apskati šogad neizdosies sarīkot, jo uz to nav gatavojušies. Pēteris bija ļoti sašutis, pateica, ka tā būtu izgāšanās un ko gan teiks un domās citi par tādu mazpulku. Beigās visi piekrita, ka apskate jārīko. Pēteri ievēlēja par priekšnieku un divus dūšīgus mazpulka dalībniekus par valdes locekļiem, bet vadītāja pienākumus uzņēmās jaunais skolotājs.

Un drīzi vien visi iemīļoja savu jauno vadītāju. Bieži gan bija grūti pateikt, vai viņš runā nopietni vai joko, bet redzēt viņš redzēja visu un saprast arī saprata visu. Viņš bija labs draugs visiem dalībniekiem un viņam varēja uzticēt visas bēdas un priekus. Bieži valde sanāca pie viņa. Tad tie dažreiz sēdēja pat pēc desmitiem, kad skolā jau visi gulēja, un kārtoja mazpulku lietas. Ja tikai radās kādas grūtības, vadītājs zināja kā līdzēt un šo grūtību sākumā nebija mazums. Daži dalībnieki negribēja strādāt un jauca labo saskaņu mazpulkā, daži no viņiem tamdēļ bija uz laiku jāizslēdz un pēc ilgām rūpēm un darba notika ražojumu apskate. Atbrauca inspektors un sanāca vecāki ražojumu apskatē. Dalībnieki paši pabrīnījās, cik daudz pa visiem kopā tomēr padarīts. Inspektors smaidīdams mazpulku palielīja, bet pirms aizbraukšanas viņš draudzīgi uzsita Pēteram uz pleca un teica „labi darīts," un tas pildīja Pētera sirdi ar prieku.

Nu tikai sākās darbs; lai nekavētu skolas mācības, dalībnieki nolēma divas pēcpusdienas nedēļā strādāt mazpulkam. Drīzi

Kad skolas biedri brauc uz citu skolu

vien visi pierada klausīt Pēteri un ja viņam kādreiz gāja grūti, tad viņa palīgi nāca viņam talkā un visi juta, ka valdes nodomi labi pārdomāti un darbs sekmējās. Arī tie, kuŗi no sākuma šaubījās, nožēloja savu rīcību un jo čaklāk ķērās pie darba. Un darba bija daudz. Kādā dienā ieradās inspektors un teica, ka viņam liekoties, ka mazpulks ir pietiekoši stiprs, lai ķertos pie nopietnāka darba. Viņš lika priekšā nodibināt lopkopības grupu, audzēt sugas telītes un gar jūrmalu vistas, bez tam sarīkot ilgstošas pieccīņas un ķerties pie māju izdaiļošanas. Inspektors parādīja kā sastādīt darbības plānu ierakstot vienā burtnīcas lapas pusē mēneša darbus un atstājot otru tukšu, kur atzīmēt par izpildīšanu.

Ziemu vajadzēja gatavot vistu mājas, teļu ēdināmos galdus, dažādus mājturības piederumus. Bija jāsanāk un jāpārrunā par lopu un vistu sugām, par ēdināšanu.

Pēc Ziemassvētkiem vadītājs sasauca mazpulka dalībniekus un to vecākus un lopkopības instruktors viņiem norādīja, kur var dabūt sugas telītes. Dažas telītes pat bija no Vidzemes jāizraksta.

Ilgstošām pieccīņām nofotografēja mazpulku dalībnieku istabas. Katrs uzzīmēja savas istabas planu un ar vecākiem vienojās par to, kas būtu darāms tur. Šos plānus aizsūtīja inspektoram un tas savukārt architektam. Pēc tam, kad šos plānus saņēma atpakaļ ar attiecīgiem norādījumiem, sākās darbs.

Zēni palīdzēja meitenēm pārkārtot mēbeles, meitenes palīdzēja zēniem izšuvumiem un audumiem.

Lai visu to padarītu vajadzēja grāmatu, žurnālu, vajadzēja dažus mazpulku dalībniekus sūtīt uz kursiem mājamatniecībā. Bija jāsūta daži apmeklēt citus mazpulkus un apskatīt, kur jau audzē teļus un vistas. Viss tas maksāja naudu. Pagasts jau bija atvēlējis prāvāku summu, kad pagasta vecākais bija iepazinies ar mazpulka darbības programmu, bet tas bija par maz. Valde uzstādīja budžetu. Visi atzina, ka šie izdevumi, vairāku simtu latu apmērā, vajadzīgi, bet kur ņemt naudu? Te atkal Pēteris ieteica sarīkot izstādi ar priekšnesumiem.

Drīz vien katrs pagastā zināja, ka notiks mazpulku sarīkojums un ka tur būs lieli pārsteigumi. Katram mazpulka dalībniekam jau laikus bija biļetes jāizplata minētam sarīkojumam. Izstāde izdevās lieliski. Gandrīz visus rokdarbus izpārdeva un vakarā zāle skolā bija pārpildīta. Pētera uzrunai sekoja priekšnesumi: daži dalībnieki nodeklamēja savas dzejas, tad mazpulka mērnieki demonstrēja lauciņa iemērīšanu. Ar interesi visi minēja inscenētas mīklas un vislabāk tiem patika burvju mākslinieks, kas no ķipīša izvilka segas, puķes, desmitām grāmatas un beigās vēl dzīvu baltu trusi. Pēc izrīkojuma izrādījās, ka atlikums stipri pārsniedz visas cerības. Bija arī apziņa, ka tas nopelnīts pašu spēkiem, bet visi apkārtējie iedzīvotāji ar lielāku cienību runāja par mazpulku.

Tad nāca pavasars. Skolēni izklīda. Valde ar revīzijas komisiju un vadītāju apbraukāja dalībnieku mājas un vēroja pavasara darbus. Visas mazpulku perētāju vistas izperēja cālīšus un bija prieks skatīties kā tie auga. Arī telītes auga. Tikai mazai „Almai" suns ganos bija pārkodis kāju, bet to izārstēja. Lietainās dienās visi jo cītīgi strādāja pie istabu izdaiļošanas. Dārzkopības instruktors bija izstrādājis māju apkārtnes izdaiļošanas plānus un arī tas bija liels darbs, kamēr izraka celiņus un iedēstīja puķes. Līdz rudenim jau visam vajadzēja būt gatavam.

Arī telītes auga . . .

Un tad šī rudens ražas apskate ...

Vasaras svētkos notika trīs dienu nometne, kur visi dalībnieki, izņemot rotaļas un jauku dzīvi mežā, iemācījās mērniecību. Jāņos notika ekskursija uz priekšzīmīgākām saimniecībām un skaistajām vietām. Kas tas par prieku bija dziedāt un jokot un vērot apkārtni no smagā auto sēdekļiem. Ar smaidu un prieku vaiņagiem pušķotos līgotājus saņēma katrā sētā, pacienāja un izrādīja visu, ko bija vērts redzēt.

Tā nemanot pienāca rudens. Atkal vējš plosīja dzeltējošās lapas un gāju putni devās uz tālajām zemēm. Bet Pēterim tagad vairs nebija skumji ap sirdi. Klusu apmierinājumu, kādu pazīst zemnieks, kurš noskatās savā viļņojošā druvā un rokās glāsta pilnas vārpas, Pēterim deva mazpulku dalībnieku atzinība un ticība viņam, tie siltie vecāku vārdi, kurus runāja ar viņu kā ar sev līdzīgu piedzīvojušie vīri un prieks par sekmēm padarītā darbā. Tā bija Pētera raža un viņš bija laimīgs.

Un tad šī rudens ražas apskate. Apskatē bija ieradies vai pus pagasta. Šoreiz atbrauca inspektors ar dažiem agronomiem no Rīgas un Pēterim bija viss jāpaskaidro. Un, lūk, zem palieveņa stāvēja 6 skaistas teles. Daža laba saimniece klusībā nodomāja, ka viņu ganāmpulkā tās labi iederētos. Un tad būrīši ar vistām un katram mazpulka dalībniekam savs galdiņš ar kartupeļiem un rokdarbiem. Droši visi atbildēja jautājumus, kurus tiem uzstādīja vērtēšanas komisija un viens otrs saimnieks mācījās kā dažas lietas uzlabojamas.

Un tad šī ilgstošā pieccīņa! — par brīnumu visiem klātesošiem mazā Aina saņēma pirmo godalgu, viņa bija pārspējusi māsas Ilgu un Laimu, kuras uz savu roku bija saraibinājušas istabu ar rūķīšiem izšūtiem galdautiem. Apbraukājot saimniecības vērtēšanas komisija priecājās visvairāk par skaistām puķēm un baltiem karoga mastiem, kuros plīvoja mūsu sarkani-baltisarkanais karogs. Un atkal projam braucot, mazpulku inspektors smaidīdams draudzīgi uzsita Pēterim uz pleca un teica: „Nu tik labi izdarīts kā es nebiju cerējis."

Un tā pienāca ziema. Pēteris katrreiz sadraudzējās ar saviem palīgiem, bet visvairāk viņš cienīja savu draudzību ar vadītāju. Tas arī iemīļoja Pēteri, deva viņam lasīt grāmatas un bieži viņi ilgi runāja. Par ko arī viņi nerunātu, vadītājs zināja

Paulītis novēlēja priecīgus svētkus

tik daudz. Pēteris cītīgi strādāja gatavojot piemiņu lietas, kuŗas pārdot tuvakā pilsētā bija sarunājis vadītājs. Un tā nemanot bija pienācis Ziemassvētku vakars.

Šajā brīdī Pēterim bija arī mazliet skumji ap sirdi. Viņš atcerējās, cik skaisti bija toreiz, kad vēl dzīvoja tēvs. Tad Ziemassvētkos māte Pēteri ieveda istabā, kur dega eglīte. Un tur bija tik daudz dāvānu! Arī šovakar visur priecājās ļaudis, un visi draugi bija pie savējiem, bet viņš bija viens ar savu vecmāmiņu. Pēteris nosēdās pie degošas plīts un raudzījās sprakstošās oglēs. Nekad viņam nebija licies, ka istaba ir tik tukša. Tur stāvēja skapis ar grāmatām, bet tās visas izlasītas un tomēr nedzīvas. Uz galda bija lielais gliemēzis, kuŗu tēvs pārvedis no Indijas. To varēja pielikt pie auss un ilgi klausīties jūŗas šalkas, bet arī tās šovakar izlikās tik vienmuļas. Pēteris jutās ļoti vientuļš, tik vientuļš kā nekad. Viņš paņēma nazi un sāka drāst smaidoša mazpulka dalībnieka figuru. Krita skaidas un Pēterim tās šķita kā asaras.

Te kāds klusi pavēra durvis un kāda roka kaut ko iebīdīja istabā. Pēteris pārsteigts piesteidzās pie durvīm, bet kad viņš tās atvēra, neviena tur ārā nebija. Ienācis istabā Pēteris atrada kasti, Tur iekšā bija kaut kas pulierēts un kad Pēteris to izcēla, viņš aiz brīnumiem nezināja ko domāt. Tas bija radio aparāts. Un nu ienāca istabā mazais Paulītis un novēlēja mazpulka vārdā priecīgus svētkus un te jau aiz logiem ieskanējās Ziemassvētku dziesma „Klusa nakts" un daudzas smaidošas sejas raudzījās uz Pēteri Un te jau viņi visi ienāca iekšā un visi Pēterim vēlēja priecīgus svētkus. Un piepeši uz galda stāvēja eglīte ar degošām svecītēm un mazpulka vaditājs teica: „Pēter, mēs tevi visi ļoti mīlam, mēs Tev gribējām sagādāt prieku, jo visi esam tavi draugi," viņš paspieda Pēterim roku. Pēteris nespēja pateikt ne vārda. Asaras plūda acīs un pār vaigiem. Bet šoreiz viņam šo asaru nemaz nebija kauns.

Un, lūk, radio spēlēja, Prāgā skanēja brīnišķīgi zvani, Berlīnē dziedāja Ziemassvētku dziesmas. Parīzē skaļais, jautrais Ziemassvētku troksnis ar dziesmām uz ielām. Dobji dunēja Londonas „Bena" zvans un tad tālu, tālu skanēja Betlemes Ziemassvētku zvani.

Pēteris juta, ka viņam tagad tik daudz, tik ļoti daudz spēka strādāt. Tagad tikai vēl viņš parādīs, ko visu mazpulks var izdarīt. Pēteris bija laimīgs. Bet eņģeļu koris radio dziedāja: „Miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts."

Mūsu mīļā

Skaidrīte Jansons

mirusi 1935. g. 31. decembrī.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

567. Liepupes mazpulks.

Darbam.

Lai visam darbam slavu nesam,
Lai viņam paklausīgi bērni esam,
Jo, kamēr krūtīs mājos prieks un spars
Un zemē būs vēl ziedons mums un pavasars,
Mums netrūks spēka stipriem būt
Reiz — īstu laimi gūt!

Fr. Rektiņš,
Ezeres mazpulkā.

Ziemeļbrieži

Tālajos ziemeļos

P. BRAUCĒJS

Tālajos ziemeļos, tur, kur zeme beidzas un sākas jūŗa, tur vasara īsa un dziļa gaŗa ziema, kas ilgst 8 mēnešus. Vasaru saule ilgāku laiku naktī nenoriet bet ziemu ir mūžīga nakts. Lielā salā tikai zvaigznes mirdz un biežas ziemeļblāzmas ienes kādu brīdi gaismu ilgstošā tumsā. Zeme vasaru tikai nedaudz atkūst un tā neder lauksaimniecībai. Tur vienmuļos purva laukos aug tikai punduru bērzs un tālāk uz ziemeļiem sūnas un ogulāji. Šos purvus sauc par tundru. Ziemu daudz snieg un lieli puteņi aizputina katru nelīdzenumu sniega tuksnesī. Kad uznāk lielais sals, tad visi paglābjas sniega būdās. Kad dienvidu pusē debesis paliek gaišākas, tad visi gaida sauli, un kad pirmo reizi parādas saule virs apvārkšņa uz īsu brīdi, tad tie ir lieli svētki eskimosiem, lielie un mazie iznāk to skatīties.

Ledus fjordi Grenlandē

Īsajā vasarā dažās vietās ledus slīd jūŗā un dārdēdami nolūzt lielie ledus gabali. Tie aizpeld tālu uz dienvidiem un savā ceļā apdraud kuģus. Ziemeļos dzīvo roņi un viņu lielais ienaidnieks ledus lācis. Ledus lāci eksimosi uzskata par dzīvnieku ar cilvēka prātu, jo tas ir ļoti gudrs un medījot prot piezagties un izprot sava

Tā ģērbjas eskimosi

gadus dzīvo ziemeļos un viņu dzīves veids maz mainījies visu šo laiku. Iedzīvotāju ziemeļos vispār ļoti maz. Visas Amerikas ziemeļos dzīvo tikai 36000 eskimosu.

Eskimosi dzīvo ciltīs. Gandrīz visu savai dzīvei viņi iegūst no ziemeļbriežiem. No ādām viņi šuj sev drēbes un gatavo vasarai teltis. Briežu dzīslas izlieto diegu vietā. Dzer ziemeļbriežu pienu. Labs palīgs eskimosiem ir suns. Suņus viņi iejūdz kamanās un ar tiem brauc. Eskimosi ķeŗ roņus, piezogoties pie viņiem, kad tie sildās saulītē uz kāda ledus gabala. Kad iestājas lielais

Ledus lācēns

mēdījuma dabu. Lāča gaļa sevišķi garšīga. Mazus ledus lācenus eksimosi ķer dzīvus. Tundrās sastopami arī ziemeļbrieži, tie pārtiek no sūnām. Vasaru tur bezgala daudz odu un citu kukaiņu, kuŗi katram ceļiniekam dzīvi dara nepanesamu.

Arī ļaudis dzīvo tur. Eiropas ziemeļos, somu cilts lapi, Sibirijā čukči, bet Amerikā eskimosi, kuŗi cēlušies no indiaņiem. Visu šo tautu dzīve ir stipri līdzīga. Viņi pārtiek tikai no zvejas, medniecības un ziemeļbriežiem. Šīs tautas jau vismaz 1500—2000

Eskimosu svētki

sals un medījumu nav, tad viņi cieš badu un daudzi aiziet bojā. Eskimosi ziemu dzīvo sniega būdās, vasaru brieža ādas teltīs. Siltumu un gaismu dod roņu tauku lampas.

Jūŗā eksimosi brauc kajakos, ar roņu ādu apvilktās laiviņās. Kajakiem ir segta virsa un jūŗas viļņi nevar viņas nogremdēt. Braucot viņi lieto vienu airi ar airamām plāksnēm abos galos.

Mazo eskimosu māte parasti iešuj ziemeļbriežu ādas maisā un to nes uz muguras. Ja tas raud, tam iedod kumosu tauku. Par to bērns priecājas kā par saldumu.

Eskimosi ceļo līdzi ziemeļbriežiem, kas pa daļai pieradināti. Ja nevar vairs atrast medījumu vienā vietā, eskimosi pārceļas uz citu apgabalu. Ja viņiem barības netrūkst, viņi rīko svētkus un pieēdas, izguļas un sarīko dažādas izpriecas un rotaļas.

Eskimosi ļoti māņticīgi, viņi baidās no dažādiem gariem. Viņi tic, ka pēc nāves daži nokļūst apgabalā, kur mūžiga diena,

Ādas telts un suņi

Makšķerēšana ālingī

citi jūras dzelmē. Eskimosi nēsā pret nelaimēm dažādus amuletus, dažiem to ir vairāki desmiti, viņiem arī daudz tautas dziesmu, un nostāstu. Pēc tiem varot spriest, ka viņi agrāk dzīvojuši vairāk uz dienvidiem. Pēc dabas eskimosi ir labsirdīgi ļaudis, bet viņu dzīves apstākļi neļauj viņiem attīstīt tādu kultūru, kāda pie mums.

Savu dzimteni un vienmuļo dabu eskimosi ļoti mīl, un nokļuvuši svešumā, kur ir jaukāk, daudzi no viņiem ilgojas, pēc plašiem sniega laukiem, pēc ziemeļblāzmām, pēc medībām un vienmuļām savas tautas dziesmām un teikām.

Peldošs ledus kalns

Prieka asaras

P. DŽINDŽA

Asaras acīs pamirdz arī no prieka. Gaiša, sirdi aizkustinoša prieka. Kad cilvēks jūt, ka dzīvē ir arī jauki brīži, jūt, ka apkārt ir arī citi cilvēki, kuŗu krūtīs pukst silta, atsaucīga sirds. Cilvēks jūt, ka nav pamests viens savam liktenim. Tādas prieka asaras pamirdzēja ne viena vien nabadzīga pilsētas bērna acīs, kad pie tā Ziemassvētku vecīša lomā ieradās zaļi pelēkais mazpulka dalībnieks ar lauku draugu sūtīto eglīti, svecītēm, pašgatavotiem cepumiem un citu ēdamlietu un apģērbu sainīšiem.

Arī daudzi pilsētu mazpulku dalībnieki apdāvināja Ziemassvētkos vai nu savus trūcīgos līdzbiedrus, vai nosūtīja maznūrīgiem lauku mazp. dalībniekiem savas dāvānas. Tie, kas šīs dāvānas izdalīja, redzēja, kādu prieku tās sagādāja, sevišķi pilsētu trūcīgiem bērniem. Daudziem no viņiem šis arī bija vienīgais prieks, jo viņu vecāki (kam tādi bija), krusttēvi un krustmātes paši tik nabagi, ka nespēja saviem mīļiem Ziemassvētkos nopirkt eglīti un svecītes, nemaz nerunājot par svētku gārdumiem.

Lauku mazpulku dalībnieki, jūs, varbūt, daudzi nezinat, ka nemācītam cilvēkam pilsētā daudz grūtāka dzīve nekā laukos. Daudz vieglāki tam darbu pazaudēt, bet daudz grūtāki to atrast. Laukos strādnieki vienmēr atrod darbu. Bez tam, nebaltās dienās lauku strādniekam vienmēr ir krājumā pārtika. Pilsētnieki visu pērk par naudu tikai katrai dienai. Ja nu slimības, vai citu apstākļu dēļ nevar strādāt, tad nav naudas, nav arī maizes.

Jūs, varbūt, vaicāsat, kadēļ šādi cilvēki neiet dzīvot laukos, kur darbu nekad netrūkst un vieglāki sagādāt sev uzturu. Saprotams, prātīgāki tas būtu bijis un daudzi pilsētnieki pēdējā laikā tā arī dara. Tomēr visiem pāriet dzīvot laukos nebūs iespējams, jo daudziem ir dažādi apstākļi, kas tos saista pilsētā. Tie tad arī padoti dažādām varbūtībām un dažureiz pat trūkumam.

Ja jums un jūsu vecākiem dažreiz kilograms miltu, putraimu vai gaļas liekas diezgan mazvērtīgs, tad trūkumcietējam pilsētniekam tas var būt vērtīgākais ieguvums. Pilsētā viss maksā naudu. Pat egles zariņu nedabū par brīvu. Ja naudas nav, ko nopirkt pārtiku, tad nevar atļauties nopirkt eglīti, ja par to naudu iznāk kāds kilograms maizes. Tādēļ arī sapratīsat tos bērnus, kas jau pāris nedēļas pirms svētkiem bija lūguši vecākus nopirkt eglīti un svecītes, bet pašā svētku priekšvakarā uzzināja, ka vecākiem nav bijis naudas ko nopirkt. Tās skumjas! Bet kāds tiem bija prieks, kad mazais mazpulka dalībnieks negaidot ieradās un pasniedza eglīti un ar svecītēm un citām balvām!

Te pilsētnieki īsti saprata, kāda nozīme ir tam, ka pilsētu jaunatnei ir draudzīgi sakari ar lauku jaunatni. Daudziem pilsētniekiem atvērās acis un tie redzēja tos jaukos mērķus, kādiem pretim iet mazpulki.

Saprotams, ka sīkais sainītis nevarēja ne vienu apdāvināto uzturēt ilgāku laiku. Tomēr tas ļāva iespīdēt Ziemassvētku spožumam tur, kur citkārt būtu mitusi tumsa. Tumsa dzīvoklītī, tumsa sirdīs.

Lauku jaunatne, vai šis darbs no jums daudz prasīja? Vai jūtat lielu materiālu zaudējumu, atsūtot pilsētas bērniem sainītī ar dažiem kilogramiem jūsu ražojuma. Atbildi dosat paši sev, līdz ar solījumu nākotnei.

Tikai zināt vienu: par jūsu eglīti un dāvānām daudzas sirdis, kas alkst pēc cilvēku mīlestības tāpat kā jūsējās, priecājās. Šīs sirsniņas un actiņas, kuŗās atspoguļojās jūsu sūtīto eglīšu svecītes, pateicībā lūdza debesu Tēva svētību par jums.

Spožo svecīšu gaismā iemirdzējās spožas prieka un mīlestības asaras. Kā sudraba pērlītes tās noritēja no acu kaktiņiem pār pilsētas mūŗos izbālējušiem bālajiem bērnu vaigiem.

Paldies jums, lauku mazpulki!

KĀRTĪBA UN IZTURĒŠANĀS

Jānes atbildība par sevi arī sabiedrībā

A. SĶALDA

Mazpulku dalībnieki, neviens vairs nešaubas, ka mazpulki ir lielākā un spēcīgākā jaunatnes organizācija Latvijā. Neviens vairs neapstrīd, ka mazpulku kļustība ir laidusi dziļas saknes visā mūsu tautas dzīvē. Bet reizē ar to, katram mazpulka dalībniekam ir jānes atbildība ne tikai par savu darbu, bet arī pašam par sevi, par savu izturēšanos mājās un ārpus tās sabiedrībā.

Jo plašāka kļūst mazpulku kustība, jo dziļāki tā ierauj sevī atsevišķos mazpulku dalībniekus un uzstāda viņiem lielākas prasības. Ikdienišķais darbs katram mazpulka dalībniekam jāveic savā mājā un savā mazpulkā, bet ir sanāksmes, kurās ierodas viena novada visi mazpulki un beidzot, sevišķi svinīgos gadījumos sūta pārstāvjus visi Latvijas mazpulku novadi.

Un te nu bieži gadās, ka mazpulku dalībnieks, kas savā mājā jūtas brīvs un vienkāršs, savās kustībās drošs un veikls, šajās lielajās sanāksmēs samulst, izturas nedroši, nebrīvi, dažreiz pat kļūdaini. Lai izvairītos no tā, katram mazpulka dalībniekam ir jāpadomā par savu izturēšanos un uzvešanos arī ārpus mājas. Un visdrošākos panākumus gūs taisni tas, kas apzinīgi nostipri-

nās savas zināšanas šinī laukā un pieradināsies tās izlietot vispirms jau savā ģimenē, savu draugu vidū un vēlāk arī kuŗā katrā sabiedrībā. Tikai tādā veidā nepieciešamā un vēlamā izturēšanās saaugs ar pašu cilvēku un tikai tad tā kļūs par cilvēka neatņemamo sastāvdaļu. Un ja tas būs tā, tad katrs mazpulka dalībnieks vienmēr un visur izturēsies brīvi, droši, vienkārši un pieklājīgi, jo pēc savas labākās pārliecības viņš citādi nemaz nevar darīt.

Minēt visus norādījumus attiecībā uz izturēšanos un uzvešanos nemaz nav iespējams un nav arī vajadzīgs, jo paša cilvēka iekšējā izjūta vissarežģītākos gadījumos izšķirs, kā rīkoties atsevišķā gadījumā, ja vien viņam būs zināmi pieklājības pamatjēdzieni. Tāpēc apstāsīmies tikai pie tiem.

Kā iet? — Ej ar brīvi paceltu galvu, mierīgi, droši un vienmērīgi. Izvairies no nedabīgi sīkiem soļiem. Parastā gājienā nesteidzies, bet neej arī pārāk gausi, smagi un neveikli. Gājienam jābūt stingram, vieglam un glītam. Ejot nedrīkst līgoties un gorīties.

Ejot neskaties kautrīgi uz zemi, bet neskaties arī ziņkārīgi uz visām pusēm. Tavs skats lai ir skaidrs un atklāts, bet nevis izaicinošs, augstprātīgi vēss vai drūms. Neej nekad ar pēdu priekšdaļu uz iekšu, lai nelaimes gadījumā nepakluptu pats uz savām kājām. Taisni otrādi, pēdu priekšdaļa jāliek mazliet uz āru.

Kā stāvēt? — Stāvi taisni, brīvi un nemāksloti. Stāvot vienu kāju var viegli izlikt uz priekšu tā, lai ķermeņa svars balstītos uz otras kājas. Nenoliec galvu par daudz uz priekšu vai arī šķībi uz viena pleca. Stāvot neatbalsties uz krēsla atzveltnes vai pie sienas. Sabiedrībā izvairies stāvēt ar muguru pret citiem cilvēkiem. Neej par tuvu pie personas, ar kuŗu tu vēlies runāt, bet paliec kādu soli no viņas atstatu.

Kā sēdēt? — Sēdi brīvi, neuzrauj plecus uz augšu, neizstiep galvu uz priekšu un neatbalsties uz sēdekļa atzveltnes. Ērti iesēsties un atspiesties pie atzveltnes vairāk piestāv vecākiem cilvēkiem. Tomēr apsēdies kārtīgi un nepaliec bailīgi sēžot uz sēdekļa malas. Nešūpojies ar savu krēslu, ja tu piepeži zaudēsi līdzsvaru, tad tu apgāzīsies un gāzdamies vari noraut sev kaut ko līdz. Nesēdi jāteniski uz krēsla, nemētājies ar kājām un negriezies ar savu sēdekli apkārt.

Kā turēt rokas? — Rokas vienmēr brīvi un nepiespiesti pavada ķermeņa kustības, tāpēc nekustini tās, ātri, stūraini un neveikli. Ejot nevīcini savas rokas pārāk strauji. Sēžot neliec rokas uz galda, neatspied galvu abās rokās, neatspiedies arī uz vienu roku, jo elkoni nevajaga likt uz galda. Izvairies no uzkrītošām roku kustībām un nemētājies ar tām pa gaisu.

Ko darīt ar rokām? — Dari ar tām pēc iespējas mazāk. Neliec rokas kabatās vai vestes piedurknēs. Nepieradinies rokā arvien kautko turēt un ar to mēchaniski spēlēties. Neaiztiec galda segas bārkstis, nekustini ar pirkstu pelnu trauku un neplucini puķes, kas ir tavās rokās. Nenodarbojies ar saviem pirkstiem, neknubini savu svārku pogas, nebungo ar pirkstiem pa galdu vai loga rūti un nebrauc ar roku pa seju vai pa matiem. Nav viegli rokas turēt pieklājīgi nenodarbinātas, tāpēc neaizmirsti nekad savas roku kustības, ka pieklājīgu cilvēku var pazīt no tā, ko viņš nedara, nevis no tā, ko viņš dara ar savām rokām.

Padomi slēpotājiem iesācējiem

VOLDEMĀRS CEKULS, fiziskās audzināšanas inspektors

Slēpošanai kā ērtam satiksmes līdzeklim sniega bagātās ziemās liela praktiska nozīme ne tikai armijā militārām vajadzībām, robežsargiem un aizsargiem pienākumus pildot, bet arī uz laukiem ikdienas dzīvē — saimniecības un darba gaitās. Un slēpošana taču pati par sevi — veselīgākais sporta veids. Tamdēļ būtu dabīgi, pat nepieciešami, ja arī mēs, vismaz jaunākā paaudze, un visi mazpulka dalībnieki prastu slēpot. Lai sasniegtu iespējami labākas sekmes slēpošanā, ikvienam iesācējam slēpot jāsāk mācīties bez spieķiem. Sagatavošanās vingrojumi slēpošanā bez spieķiem ir visu slēpošanas veidu pamats. Slēpojot bez spieķiem, iemācāmies: 1) pienācīgi un droši pārvaldīt slēpes, 2) ieturēt ķermeņa līdzsvaru, 3) brīvi ieturēt vēlamo slēpojuma virzienu, 4) izkopt elastīgu slīdošu soli un 5) ritmiski saskaņot kāju, roku un vidukļa kustības, kam liela nozīme slēpošanas mākslas technikas un stila pilnīgai izveidošanai.

Slēpojumam bez spieķiem sākumā jāizmeklē samērā līdzena ar nelielu nogāzi, vēlams no vēja aizsargāta vieta. Slēpošana bez spieķiem dibināta uz kāju pārmaiņus izvirzīšanu uz priekšu, saskaņojot šo darbību ar pretējās rokas brīvu vēzienu uz priekšu. Piestiprinot slēpes pie apaviem, jānostājas sniegā šādi: slēpēm jābūt līdztekus apm. pēdas platumā vienai no otras. Augums jātura taisni, ne sasprindzināti, bet gan gluži brīvi, ķermeņa smagums vienmērīgi sadalīts uz abām kājām. Galva izcelta taisni, skats uz priekšu.

Parastā resp. vienkāršā slēpojuma technika sastāv slīdošā kāju pārmaiņus grūdienā uz priekšu, neatraujot slēpi no sniega. Kustību no pamatsāvokļa var sākt ar vienu vai otru kāju, kā kuru reizi izdevīgāk. Kustībā ievadītā kāja slīdēdama virzās uz priekšu, elastīgi liecoties ceļa locītavā. Iepakaļējā slēpe slīd līdz, bet slīdēšanai izbeidzoties to izvirza uz priekšu un atkārtojas iepriekš norādītā kustība. (1. zīm.). Jācenšas, lai slīdošā kustība slēpojumā neaprautos un būtu sistemātiski vienāda abām kājām. Paātrinot soļus un līdz ar to arī pārējās ķermeņa kustības viegliem, elastīgiem izrāvieniem virzot slēpes uz priekšu, slēpotājs automātiski pāriet skriešanā. Šādu skriešanu saucam par parasto skriešanu. Soļi skrienot ir īsāki, roku darbība enerģiskāka, slēpju slīdējums mazāks. Mācību sākumā nevajaga sevi nogurdināt pārāk lieliem soļiem. Jāraugās, lai slēpes slīdētu līdztekus, pēdas platumā viena no otras, lai visas darbības un stāvokļi būtu pareizi. Pakāpeniski soļus var palielināt un arī paātrināt. Roku kustības parasti darbojas ar pilnu amplitūdi, veicinot gājienu un turot ķermeni līdzsvarā. Mācoties vienkāršo slēpojumu, jāiemācās arī pareizi un saskaņoti kustību ritmā elpot. Censties aizvien ieelpot un arī izelpot caur degunu.

Vienkāršie pagriezieni.

Līdz ar pirmiem soļiem slēpošanā, jāmācās arī vienkāršais pagrieziens. Vienkāršo pagriezienu sauc arī

par „vēdekli". Šos pagriezienus var izdarīt līdzenā vietā uz labo un kreiso pusi līdz vēlamam leņķim, pakāpeniski, vēdekļveidīgi pārvietojot slēpes vienu aiz otras. (2. zīm.). Izpildot griezienu uz kreiso pusi, ķermeņa svars jāpārvieto uz labo kāju; kreisā kāja jāpaceļ tā, lai slēpes pakaļējais gals neatrautos no sniega, bet priekšējais slēpes gals (lāpsta) būtu pacelts. Atbalstot slēpes pakaļējo galu sniegā, kreisā slēpe jāvirza sānis pa kreisi (apm. 30—45 gr.) un jānolaiž sniegā. Līdz ar to ķermeņa smagums jāpārvieto uz kreiso slēpi, labās slēpes priekšgals jāpaceļ un slēpe jāpievelk blakus kreisajai slēpei un jānolaiž sniegā.

1. zīm.

Atkārtojot norādīto darbību vairākas reizes, varam pagriezties vēlamā leņķī. Slēpes pavirzīšana izdarāma lēni un uzmanīgi. Jāraugās, lai slēpi nepievilktu pārāk tuvu un, nolaižot slēpi uz leju, ar sparīgu vēzienu neuzsistu pievilktās slēpes purngalu uz otras slēpes uzliektā gala smailes. Jācenšas, lai 180 gr. pagriezienu bez grūtībām varētu izdarīt 8 paņēmienos.

Slēpošana ar spieķu palīdzību.

Parastais gājiens ar spieķiem norisinās šādi: nostājušies pamatstāvoklī uz slēpēm, spieķus turam padušu augstumā. Kāju un vidukļa darbība tāda pat kā vienkāršā gājienā bez spieķiem. Vienlaicīgi ar labās kājas elastīgu klupienveidīgu bīdīšanu uz priekšu, ar vēzienu uz priekšu jāizstiepj arī kreisā roka ar spieķi tā, lai spieķa apakšējā gala smaile iedurtos sniegā apm. priekšējās slēpes purngala līnijā (3. zīm.). Līdz ar to ķermeņa svars ar atpakaļējās kājas un spieķa elastīgu atgrūdienu tiek pārvietots uz priekšējo slēpi. Lai slīdošais solis iznāktu iespējami garāks, kājas elastīgi jāsaliec ceļos un, arī viduklis viegli jāpadod uz priekšu. Kreisā spieķa darbība izbeidzas ar enerģisku grūdienu atpakaļ, izsviežot to no sniega. Kolīdz novērojam, ka atgrūšanās spars izbeidzas un slēpju slīdējums samazinās, tad, pievelkot iepakaļējo kāju jāatkārto tā pati darbība, tikai ar pretējo kāju un roku (4. zīm.).

Kāpšana kalnā.

Kalnā kāpšanas paņēmieni un to izpildījums atkarīgi no attiecīgo paaugstinā-

2. zīm.

jumu raksturīgām īpatnībām, kā arī no slēpēm un to piestiprināšanas veida apaviem. Kāpšanai kalnos piemērotākās ir kalnu un turistu tipa slēpes ar taisni veidotiem pakaļējiem galiem. Ja kalna slīpums neliels, kāpt par pilnīgi brīvi ar parastu gājienu, tikai ar to starpību, ka soļiem jābūt mazākiem un ķermenis jāliec vairāk uz priekšu. Slēpju kustība nav vairs slīdoša pa sniegu, bet brīvo kāju ar slēpi paceļ uz augšu un slēpi pēc tam iesit resp. „iestampā" sniegā. Ķermeņa smagums uz priekšējo kāju jāpārvieto, neatraujot iepakaļējās kājas pēdu no slēpes, kā tas notiek slēpojumos pa līdzenu vietu. Tādā veidā var veikt diezgan slīpas nogāzes.

Tiklīdz slīpums kļuvis lielāks, vērojam, ka slēpes sāk slīdēt atpakaļ un kāpšana kalnā ar tā saukto „vienkāršo kāpienu" nav vairs iespējama. Šādā gadījumā jāizpalīdzas ar „skujiņas kāpienu" (5. zīm.). Kāpjot kalnā

3. zīm.

4. zīm.

ar „skujiņu," slēpes izvēršas ar priekšgaliem uz āru, un slēpotājs, izceļot slēpju priekšgalus, virzās uz augšu, spēcīgi iesitot iekšejās slēpju šķautnes sniegā. Spieķi visu laiku darbojas aiz slēpēm. Jāievēro, ka spieķi nodrošina ķermeņa atbalstu tai momentā, kad slēpotājs atbalstās tikai uz vienas kājas. Jo stāvāka nogāze, jo plašāk jāizvērš slēpju priekšgali. Kāpšana kalnā notiek sekošā kārtībā: ceļot labo (kreišo) kāju virzienā uz priekšu — uz āru, iesit slēpi ar iekšējo šķautni sniegā; ķermeņa svars jāpārvieto uz sniegā iesisto slēpi un arī labais spieķis jāpārvieto uz augšu, nostiprinot to blakus labai slēpei sniegā. Tad jāpārceļ kreisā (labā) slēpe virzienā uz āru — uz priekšu pāri labai slēpei un jānostiprina sniegā tāpat, kā jau tas norādīts. Tad pārnes ķermeņa smagumu uz kreiso slēpi un pēc tam visas darbības atkārtojas tādā pat kārtībā kā jau minēts.

K ā p t s t ā v ā k a l n ā slēpotājam vieglāk ar t. s. „k ā p n i." Izpildot šo paņēmienu, slēpotājs nostājas ar sāniem pret kalnu, turot slēpes šķērsām pret nogāzi. Kāpšana kalnā notiek sānis, paceļot un pārnesot uz augšu vispirms augšējo kāju, un pēc tam pievelkot zemāk stāvošo kāju (6. zīm.). Spieķus izmanto atbalstam kājas pārceļot. Šādā veidā kāpt kalnā var arī tanī pat laikā virzoties uz priekšu. Šādā gadījumā uz priekšu un augšu izvirza augšējo kāju, pēc tam pievelk otru. Visi šie kalnā kāpšanas paņēmieni prasa ciešu un stingru slēpju piestiprināšanu apaviem, lai kustības būtu noteiktas, ar pilnu amplitūdi. Slēpes sniegā iesitamas spēcīgāki ar kalna nogāzei tuvāk pievērsto šķautni. (Turpin. sekos)

5. zīm.

6. zīm.

GRĀMATU APSKATS

Kārlis Ulmanis — Jaunatnei. Rakstu izlase un izvilkumi pamatskolai J. Lapiņa sakopojumā. — Zemnieku domu izdevums. 1936.

„Man patīk tas vīrs, kuŗš sasniedzis trepju augšējo kāpsli, uzsauc apakšā stāvētājiem, lai dod vēl otras trepes augšā" — ar šiem vārdiem, kas kā domu graudi ievietoti šajā jaunajā un glītajā grāmatiņā, varētu rakşturot visu saturu, ko tā aptver.

Viss, kas mudinošs, viss, kas cilvēku var virzīt uz augšu un dot viņam pārliecinošu spēku; viss, ko Kārlis Ulmanis teicis cilvēkam, lai viņš kļūtu par šo drošo kāpēju, viss, viss tas še sakopots, lai jaunatne ar to varētu iepazīties.

Tur mēs lasam domas par lieliem darbiem, par dzīves gudrību, par grūtībām un pārbaudījumiem mūsu ceļā, tur lasam par saīgušajiem un mūžīgi īdzīgājiem, lai mācītos un saprastu, cik maz prieka un skaistuma pasaulē šiem cilvēkiem. Turpat mēs varam izlasīt arī to, ko nozīmē gausība un vilcināšanās, ko nozīmē mūžīgā šaubīšanās un neizdarīšana. Mēs iepazīstamies ar ļaudīm, kuŗiem plānu ir veselas kaudzes, bet kuŗi nevienu darbu nenobeidz. Tiem trūkst drosmes, trūkst uzņēmības un viņi savā dzīvē pazaudē vairāk nekā iegūst.

Šos nevarīgos cilvēkus tad dzīves viļņi nes un svaida; viņi sauc pēc ostas, bet nevienas ostas nesasniedz, jo noteiktas ostas viņiem nemaz prātā nav. Viņu šaubas un bažas un nenoteiktība laupa tiem spēkus pacelties augstumos, kuŗos viņi citādi būtu varējuši pacelties.

Un turpat līdzās mēs lasam kādu citu atzinumu. — Pastāvība ir visu lielo darbu darītāju pirmā iezīme. Varbūt arī viņiem ir savas vājības un iedomas, bet izturības un neatlaidības viņiem arvien ir pa pilnam. Un šie cilvēki zin, ka panākumus dod vienīgi grūtības un cīņas.

Bez tam šinī grāmatā jaunatne var iepazīties arī ar trim citādas dabas vērtībām, proti, ar to atziņu, ka par katru kailo spēku stiprāks ir gars, garīgais spēks. Augstāks par visu ir cilvēks. Viņu jāmācās cienīt un saprast, viņam jāpiegriež vairāk vērības, nekā mēs līdz šim to daram, būdami bieži pavirši pret saviem vecākiem, brāļiem un māsām, pret saviem draugiem un biedriem.

Un pēdējā — trešā vērtība ir tā, ko jūtam cauri visai grāmatiņai — ir cilvēka dzimtā zeme, viņa tēvuzeme.

Ikvienam cilvēkam vajaga sava svētuma, kam ticēt, kam pieķerties un ko mīlēt tā, kā vien var mīlēt visu labo un visu lielo, ko mēs domās un prātos mūžīgi turam svētu.

„Tikai tad mēs būsim patiesi patrioti, būsim patiesi latvieša vārda vērti, ja katram no mums būs Latvija sirdī."

Šajā grāmatā, kuŗā tik daudzas domas skaidri pārskatāmi savilktas vienuviet, katrs jaunietis un jo sevišķi mazpulka dalībnieks varēs mācīties ļoti, ļoti daudz. Tur viņš atradīs skaidras domas un tikpat skaidrus norādījumus, bet arī iespējas salīdzināt sevi ar tiem daudzajiem piemēriem, kas tur pievesti un redzēt, cik viņš pats ir stiprs un neatlaidīgs, vai arī cik šaubīgs un visu vēju svaidāms.

Grāmatiņa jaunatnei izdota ļoti glīti un arī visiem pieejama. Viņai jābūt katra mazpulku dalībnieka mazajā grāmatu plauktiņā un tā jālasa un jāpacilā ik svētdienas kā kāds dārgums, kuŗā katrs vārds ir bagātība dzīvei.

A. Roga.

Ernesta Šopa „Kopsim savu tēva sētu“, mazpulku luga 3 cēlienos, izdev. „Latvju grāmata“.

„Vērtīgie aizrādījumi ir arī jāizpilda“, tā gribās izsaukties, izlasot augšminēto, par mazpulku lugu nosaukto sacerējumu. Vēl jo lielāka vajadzība pēc aizrādījumu izpildīšanas ir arī tamdēļ, ka autors lugas ievada vietā atļāvies rakstīt: „Izsaku pateicību Latvijas lauksaimniecības kameras mazpulku nozares vadītājam agr. K. Ķirsis kgm, kurš lugu skatīja cauri manuskriptā un deva vērtīgus aizrādījumus.“

Šie vārdi atļāva domāt, ka nu patiesi reiz nebūs aplamības sarakstītas par mazpulku lugu sauktā darbā, jo manuskriptu caurskatījis mazpulku nodaļas darbinieks. Tomēr darbā ieskatoties, vajadzēja dziļi maldīties un pārliecināties, ka aizrādījumi nav izpildīti un ievēroti, jo citādi lugā taču nebūtu pieļauta katram dalībniekam savas kultūras un darba izstādīšana un mazpulku diženo izraudzīšana ražojumu apskatē. Šīs divas aplamības vien jau pierāda autora nezināšanu un neiedziļināšanos mazpulku darbā un uzdevumos. Pie šādiem apstākļiem atsaukšanās uz pazīstama mazpulku darbinieka vārdu nav uzskatāma par sevišķi godīgu rīcību, ja neteiktu vairāk un neapzīmētu to par veiklu triku sava darba reklāmai. Bez tam lugas valoda un izteiksme, kur kā stila „ziedus“ var sastapt teicienus „Ko nu te kasies?“ „Šļūc labāk!“ un līdzīgus, liecina, ka autors nav žēlojis vārdus un darbību, redzama „efekta“ sasniegšanai. Un efekts arī no visa tā ir iznācis, bet tikai tāds, kādu to nav ieteicams rādīt jaunatnes un mazpulku sarīkojumos. Sīkāki še neanalizējot lugas darbību un saturu ir jāsaka, ka šis darbs „Kopsim savu tēva sētu“ satura un vērtības ziņā stāv zem pēdējā laikā iznākušiem darbiem.

Ad. E.

A. Punka „Prasme runāt publiski“ ar 162 lpp. apgādājis „Rūķis“ Rīgā, cena Ls 2.—. Šī grāmata ar teorētiskiem un praktiskiem aizrādījumiem runātājiem ir plašākā un nopietnākā runas mākslas grāmata latviešu valodā. Grāmatā apskatīti: runāšana, vārds, runātāju tipi, klausītāju veids un psicholoģija, runas īpašības, uzstāšanās technika, dažādi runas veidi, cīņa ar disputu palīdzību, praktiski aizrādījumi runas mākslas piesavināšanai un vairākas klasiskas runas. Teorētiskiem paskaidrojumiem seko praktiski piemēri. Izlasot šo grāmatu neviļus jādomā par savām kļūdām runas mākslā un vēlēšanos tās labot. Runas māksla vajadzīga katram, kas grib strādāt sabiedrībā un tamdēļ vecākiem mazpulku dalībniekiem ieteicams pēc šīs grāmatas sarīkot runas mākslas vingrinājumus kā mazpulku ziemas nodarbības.

B. R.

R. Kiplinga „Džunglu grāmata“ ar 200 lpp. un illūstrācijām. Izglītības ministrijas mācību līdzekļu nodaļas izdevums. R. Kiplings ir viens no labākiem un īpatnējākiem angļu rakstniekiem. Viņš ir tik vispusīgs, ka lasot viņa darbus, liekas, ka tie nav viena autora rakstīti. Ļoti īpatnēja ir „Džunglu grāmata“, kur aprakstīta maza zēna Maugli, kuŗu vecākiem nolaupījis tīģeris, bērnība vilku barā un daži citi stāsti par dzīvniekiem. Literātūrā pazīstami daudzi stāsti par dzīvniekiem, kuros dzīvnieki attēloti ar cilvēku īpašībām, kas savā starpā sarunājās ar cilvēka loģiku, kas katram dzīvnieka pazinējam liekas nepareizi. Kiplings „Džunglu grāmatas“ dzīvniekiem arī liek runāt, bet cilvēku valodu piemēro dzīvnieku domāšanas un jūtu veidam un to viņš dara ar tādu skaistumu un meistarību, ka šo grāmatu var lasīt arī pieaugušie un bērni. Kiplingam 1907. gadā piešķirta Nobeļa premija literātūrā un viņa darbus, sevišķi „Džunglu grāmatu“ tik ātri neaizmirsīs, tā ierindota klasiskā pasaules literātūrā un tulkota daudzās valodās. Ka arī pie mums Kiplingu lasītāji pareizi novērtējuši ir pierādījums tas, ka 1923. g., pēc pirmā izdevuma, šī grāmata drīzi bija izpārdota. Jaunais izdevums ir pārāks par pirmo ar daudzām dzīvām illūstrācijām. Šī grāmata ir jauka dāvana katram dabas skaistuma mīlētājam.

B. R.

F. Dermanis „Praktiskā ģeometrija“ I daļa ar 74 lpp. un 100 zīmējumiem, II daļa ar 80 lpp. un 100 zīmējumiem Latvijas skolotāju kooperatīva izdevumā. Abas grāmatas dod iespēju skolā iemācītās ģeometrijas zināšanas pielietot praksē dažādu interesantu uzdevumu veidā. Grāmatās visvienkāršākie mērniecības uzdevumi, pēc kuŗu atrisināšanas arī pašmācības ceļā var savu māju vajadzībām uzņemt plānus, nospraust dabā ceļus, dārzus u. t. t. Šie uzdevumi ir arī labi loģiskās domāšanas vingrinājumi. Vērtīgs pielikums šām grāmatām ir vienkāršo mērniecības aparātu pagatavošanas apraksts. Uzdevumi būs piemēroti ziemas nodarbībām vecākiem mazpulku dalībniekiem.

B R.

V. PRIKULIS piedāvā vienkāršas un greznas
Avotu ielā Nr. 4 mēbeles!
Izturīgas, glītas uz izdevīgiem noteikumiem.
Latviešu uzņēmums.

Ziedus arī ziemā

V. NESAULE

Visi priecājāmies, kad H. Kalmiņš pag. gada „Mazpulkā" jūsmīgos vārdos, jaukos, citur mūsu literātūrā tik reti sastopamos attēlos, stāstīja par vēl maz pazīstamu puķu valsti. Valsti, kuŗā sākot ar agro pavasari mostas apbrīnojamu krāsu, veidu un smaržu burvība, kur jau cauri sniegam un ledum spraucas sniegpulkstenīšu smailie asniņi, kur ar pavasaŗa sauli krāsainībā un spilgtumā sacenšas lepnās tulpes.

Šoreiz gribu pastāstīt, kā ziedoņa nākšanu var sajust ātrāki, kā priecāties par svaigo lapu zaļumu, kā ieelpot brīnišķo ziedu smaržu jau tad, kad ārā vēl sniegs, ledus, vēji un sals.

Tā tad, lūdzu! Ņemsim asas dārza griezīnes (šķēres), vai asu nazi. Saku asu nazi, nevis neaso galda nazi, vai kādu tuteni, kas vairāk lauž nekā griež. Pameklēsim, kur pagalma stūrī aug cerīnes, kur dārzā ķirši, bumbieres, kur mežmalā lazdu, alkšņu krūms, kur baltais bērzs, vai zaļgani pelēkā apse. Rūpīgi nogriezīsim dažus garākus zarus. Protams, griezt nevar kur un kā pagadās. Nogriežot galotni, izgriežot īstā vietā augošu zaru, sabojāsim koka vai krūma izskatu. Nolausti vai atplēsti zari arī nav tik noderīgi un paliek lielas, neglītas rētas, kuŗas var kļūt augu kaitekļu un slimību pereklis. Arvien domāsim arī par mūsu dzimtenes skaistumu, nekad negriezīsim galotnīti, nekad nebojāsim kokus vai krūmus, kas aug ceļa maliņā. Labāk paejam dažus soļus tālāk, labāk paskatāmies, kur zaru vairāk, kur tie viens otru noēno un traucē. Negriežam arī vairāk, kā mums patiesi vajadzīgs, paiet vairāki gadi līdz izaug zars, kuŗu varbūt nometīsim zemē.

Mājā pārnestos zarus savietojam plašā traukā, ūdenī. Ūdens arvien jāņem ap + 18° C (istabas t°) silts un tanī zarus tura labi dziļi. Ik pēc 2 vai 3 dienām ūdeni apmaina un zaru galus nedaudz nogriež (tāpēc zarus nogriezām garākus, nekā tas traukā vajadzīgs). Līdz pumpuru plaukšanai ir nepieciešams vienīgi siltums un mitrums. Zarus tā tad var novietot siltumā un tumsā, bet lai būtu nepieciešamais mitrums, ņēmām plašāku trauku (ūdens labāk izgaro), vai arī zarus apmiglojam ar siltu ūdeni. Kad pumpuri plaukst, zarus novieto gaismā. Uzplaukušus, vai uzziedē-

Baltais bērzs

Zeltpulkstenītis

Mandeļkoks

jušus zarus glīti sakārto traukā, tura vēsās telpās (vietā), aukstā ūdenī.

Ātrāk var uzziedināt un panākumi drošāki, ja zarus tūdaļ pēc nogriešanas liek tā sauktā siltā peldē. Lielā, ar ūdeni piepildītā traukā saliek zarus, un ūdeni kādas 12 stundas tura + 30—35° C. siltu. Jāraugās tikai, lai visi zari būtu zem ūdens, jo nepeldinātie tālākā attīstībā paliek tālu pakaļ.

Pūpolus, lai spurdzes atbrīvotu no cietā apvalka, ieteic īsu brītiņu paturēt virs uguns liesmas. Apvalks tad sasprēgā un pūpolu zari, ievietoti siltā ūdenī, ātri uzplaukst.

Uzziedināšanas jeb, kā to dārznieki saka „dzīšanas" ilgums dažādu koku un krūmu zariem ir dažāds, kā arī atkarīgs no zaru dabīgās uzziedēšanas laika un ziedu vai lapu pumpuru attīstības pirms nogriešanas. Decembŗa pirmās dienās griesti zari uzziedēs uz ziemassvētkiem, bet tādi paši zari griesti oktobrī vēl neziedēs, jo visiem augiem, lai tie spētu no jauna plaukt un ziedēt, ir nepieciešams zināms atpūtas laiks.

Vācijā, no seniem laikiem, tautā saglabājusies paraša 4. decembŗī, Barbaras (Baibas) dienā griezt koku un krūmu zarus un nest istabā. Izrādās, ka šis tad arī ir apmēram tas laiks, no kuŗa sākot, parasti var zarus uzziedināt. Jo tuvāk pavasaris un dabīgais ziedēšanas laiks, jo zaru uzziedināšana vieglāka un panākumi labāki.

Parasti uzziedināšanai izvēlas agri un ātri plaukstošu koku un krūmu sugas, kuŗām ziedu pumpuri attīstījušies jau iepriekšējā vasarā.

Kuŗš gan nepazīst uzplaukušo bērzu svaigo zaļumu un gaŗās spurdzes, vai arī apšu, vītolu, kārklu samtainos pūpolus (skat. attēlus!)? Kuŗam gan nepatiktos jau ziemā rotāt telpas ar saldi smaržojošiem, ziedošiem zariem?

Ir daudz koku un sevišķi krūmu, kuŗi nevien ir agri un krāšņi ziedētāji pavasarī, bet jo sevišķi noderīgi uzziedināšanai ziemā.

Vispirms zeltpulkstenīši — Forsythia (skat. attēlu). Ir savāda sajūta, kad melnā, dubļainā aprīlī, starp kailiem kokiem un krūmiem ieraugа palielu, zem dzelteno ziedu smagumu līkstošu krūmu. Nav zaļuma, nevienas lapas, tik katrs zars, pulkstenītis pie pulkstenīša, — zeltpulkstenītis. Ieteicamas pasugas: Forsythia intermedia spectabilis — bagātīgi un ilgi ziedoša. Ziedi tumšdzeltāni. Forsythia suspensa — nokareniem zariem. Var audzēt arī gar ēku sienam.

Tālāk Cidonijas — Chaenomeles (Cydodia) japonica, liels un Chaenomeles maulei, mazs, ērkšķains, spilgti, oranži sarkaniem ziediem ziedošs krūms (skat. attēlu). Zied aprīlī, un skatītājs nevar beigt jūsmot par ziedu daudzumu, par neparasto krāsu spilgtumu, par īpatnējo zarojumu.

Mūsu ķiršu un plūmju (Prunus), arī ābeļu (Malus) ģintī sevišķi daudz jauku ziedētāju. Ja zeltpulkstenīši, cidonijas mūs pārsteidz ar savu ziedu spilgto krāsu, neparasto veidu, tad dažādo krāšņuma ķiršu, mandeļkoku u. c. ziedos trūkst šī skaļuma. Ir tikai baltiem, vai maigi rožainiem, vienkāršiem, vai pildītiem, atsevišķi neievērojamiem ziediem, pielijis koks, vai krūms un patīkami reibina šo ziedu liegā smarža. Parastos vārdos nevar izteikt ziedošā ķiršu un ābeļu dārza burvību. Dažādie citu zemju stādi, uzziedot gan agrāki, gan vēlāki, rādot citas ziedu krāsu un smaržu noskaņas, šo burvību pagarina. No daudzām pasugām atzīmēšu: Prunus (Amygdalus) nana — punduru mandeļkoks. Zied aprīlī, pirms lapu plaukšanas (skat. attēlu), sīklapainiem, rožainiem ziediņiem. Vēl aprīlī — maijā zied: Prunus cerasifera pissardii — Kaukāza plūme, tumšsarkanām lapām, baltiem ziediem. Prunus avium plena — saldais ķirsis, lieliem, pildītiem ziediem; Prunus triloba plena — pildītais mandeļkoks (puķu ķirsis), lieliem, mārpuķītēm līdzīgiem, rožainiem ziediem. Malus floribunda — daudzziedainā ābele. Zied bagātīgi ikgadus, rožainiem ziediem. Tad dažādie t. s. japāņu ķirši un vēl daudz citi. Tā jauna, mums vē samērā maz pazīstama, sugu un veidu dažādība.

Kārklu pūpols

Cidonija

Lūkosim šinī gadā dažus no šeit pieminētiem krūmiem iestādīt arī savā krāšņuma dārziņā. Citu gadu varēsim arī tos uzziedināt jau ziemā, varēsim priecāties par krāšņiem ziediem un labu veiksmi.

Divi draugi

Pašam savs kumeļš

Agr. O. LUKSTIŅŠ

Vēsture liecina, ka senlatviešiem bijuši labi un izturīgi zirgi, savās īpašībās pārāki kā vienā otrā citā zemē, un it īpaši noderīgi savas zemes aizsardzībai un kara gājieniem. Bet labi zirgi varēja rasties tik tad, kad bija laba audzēšanas izpratne, patika un mīlestība šai lietai. Ka tas tiešām tā bijis, to liecina arī mūsu tautas dziesmas, kur kumeliņš vairāk par citiem mājkustoņiem pieminēts un apdziedāts. Vēl tagad dziedātās tautas dziemās mēs kumeliņu ļoti bieži minam.

Ja tagad vienu otru reizi mēs dzirdam, ka latvietis neesot zirgu audzētājs, ka mūsu kaimiņu tautas esot pārākas, tad jasaka ka ir arī mums labi zirgu audzētāji, kas ar retu mīlestību un labu izpratni veic šo darbu, nedomādami daudz par materiāliem ieguvumiem, bet tādu nav daudz. Par maz viņi tikuši daudzināti un maz viņiem arī sekotāju līdz šim bijis.

Mazpulku dalībnieki! Jūsu uzdevums ir arī latvieša mīlestību uz zirgkopību, un sava kumeliņa audzēšanu nostiprināt visā jaunatnē. No mazām dienām krātie piedzīvojumi, zināšanas un novērojumi katru lauku jaunekli var izveidot par saprātīgu zirgkopi, kas mīlēs savus pašaudzētos zirgus un vēlēsies tik ar tādiem braukāt un strādāt savā druvā.

Ka mazpulku jaunatnei ir jau interese par zirgu kopšanu un saudzēšanu, to rāda Drustu mazpulka kopējais sacerējums „Arāja zirga lūgšana" pag. gada „Mazpulka" 7. numurā. Šis sacerējums māca jaunatni skatīties uz zirgu arī no dzīvnieka mīlestības viedokļa, saudzējot darbā un kopjot to ar dziļāku izpratni, ko zirgs vienmēr bagātīgi atmaksā savam īpašniekam. — Visiem mazpulku dalībniekiem vēlams apstrādāt līdzīgus tematus, apskatot zirgu audzēšanas jautājumus, kumeļu mātes kopšanu un saudzēšanu, jaunu kumeļu kopšanu un ēdināšanu. Tad jaunatnei radīsies dziļāka interese par zirgkopību, par zirgu

Godalgots kumeļš 5 mēn. vecumā

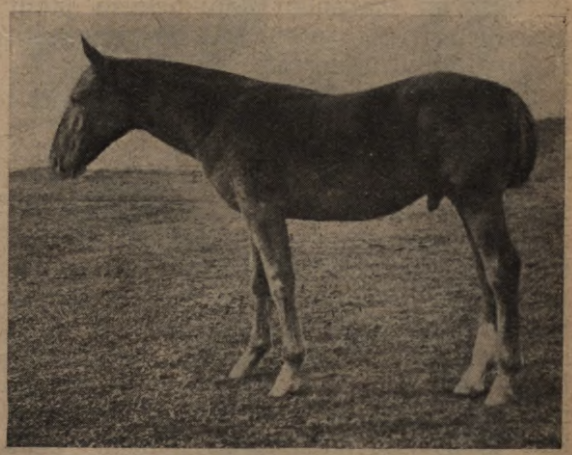

Draudzība jāsāk no mazotnes

kopšanas un audzēšanas jautājumiem. Vajadzīgās zināšanas var vienmēr iegūt speciālos žurnālos un grāmatās.

Gados vecākiem mazpulku dalībniekiem arī praktiskā darbā jācenšas ņemt savā kopšanā un audzēšanā kāds kumeliņš. Gados jaunākie zēni var iet palīgā tēviem, cenšoties izprast kumeļu dabu un tieksmes un rūpējoties par pareizu barošanu un kopšanu. Kumeļi jābaro pēc noteiktām barības devām, aprēķinot sagremojamā olbaltuma daudzumus, sadalot barības devu uz 4—5 reizēm diennaktī u. t. t. Ja tas nav pilnībā iespējams, tad varētu aprobežoties ar spalvas un nagu kopšanu un tīrīšanu, pieradināšanu pie apaušiem un ikdienas kumeļa izlaišanu ārā izskraidīties, muskuļu vingrināšanai.

Lielākiem mazpulku dalībniekiem jāmācās kumeļu un jaunzirgu izvešana. Šinī ziņā mūsu zirgaudzētājiem vēl daudz kas darāms, un mazpulku dalībniekiem jābūt pirmajiem, kas to prot. Pat labi izaudzētu zirgu bieži vien neprot cienīgi parādīt — kumeļu izved kā „govi vai teļu." Tas ļoti bieži vērojams izstādēs, apskatēs un izvedot zirgus remontkommisijām. Parādot zirgu, jāprot izcelt viņa labās īpašības, slaidā gaita un enerģiskais dzīvais temperaments. Taisni jaunzirgu izvešanas dresūra labi piestāv mazpulku zēniem. Šādam darbam jauneklis var nodoties ar lielu aizrautību, cenšoties pilnīgi saprasties ar savu izvedamo kumeļu. Kurš gan var izskriet jaunzirgam solī līdzi tik izveicīgi, kā tas iespējams jaunam zēnam? Tas ir arī labākais treniņš īso distancu skrējējiem. Šāds darbs mazpulku jaunatnei iespējams nevien sava tēva sētā, bet arī dažā labā kaimiņu sētā, kur nav jaunu cilvēku, kas šo darbu varētu piekopt, bet kur tas tomēr nepieciešami.

Zirgu iebraukšana un iejāšana prasa jau lielākus piedzīvojumus un praksi, bet arī šeit jaunatnei vecāku lietpratēju vadībā un uzraudzībā iespējams mācīties. Protams, ka pie šī darba jauneklim jāpieiet ar lielu pacietību, noteiktību un arī lēnprātību. Viss darāms un panākams vienīgi ar labu, kamēr zirgs pierod ko cilvēks īsti no viņa grib. Šeit gandrīz neko nevar sasniegt ar rupju bardzību un pātagas pielietošanu.

Vēl daudz mums ir arī tādu lauku sētu, kur kumeļš nekad nav redzēts. Nereti saimniecībās ir vaislai noderīgas ķēves, kuŗas nelaiž vaislas darbā vai nu naudas trūkuma dēļ aplecināšanas maksas samaksai, vai arī dažādu citu iemeslu un aizspriedumu dēļ. Mazpulku jaunatnei no šādām sētām būtu dodama iespēja tikt pie kumeļa. Vienā otrā gadījumā mazpulku vadītājiem un dalībniekiem iespējams ziedojumu veidā iegūt no vaislas ērzeļu staciju turētājiem nedaudz bezmaksas aplecināšanas tādām ķēvēm, kur mazpulkiem tas nepieciešams un varētu dot panākumus. Atcerēsimies, ka pagājušā gadā vaislas staciju turētāji ziedoja prāvu skaitu šādu bezmaksas ķēvju aplecinājumu mazpulku dalībniekiem. Cerams, ka viņi arī šogad nāks mazpulku kustībai talkā pie jaunās zirgkopju paaudzes audzināšanas.

„Darlings" (Vashasdorovia Darling) Ang. 10, dz. 1926. g., dūkans. Mēri: 163 — 166 — 158 — 165 — 92 — 73 — 44 — 52 — 181 — 22 — 8. Angļu tīrasiņu zirgs skaitās pasaulē labākais jājamzirgs sacīkstēs un vispār. Dzimtene Anglija. Ļoti plaši pielietāts visu citu siltasiņu šķirņu izkopšanā un pielietā vēl tagad, kā dižciltības un izturības piedevēju. Latvijā angļu pilnasiņu maz, beidzamā laikā iepirkti 2 valsts vaislas ērzeļi, kuŗi domāti jājamzirgu audzēšanai, krustojot tos ar o denburgu ķēvēm. Valsts vaislas ērzelis „Vashasdorovia Darling" Ang. 10. novietots E. Zvaigznes saimniecībā Līgatnes „Vecšķēpelēs".

Latvijas zirgi

„Valters" Old. 10, dzimis 1917. g., bērs. Mēri: 1) ķermeņa garums — 165 cm, 2) augstums skaustā — 164 cm, 3) augstums mugurā — 151 cm, 4) augstums krustā — 160 cm, 5) priekškāju augstums — 81 cm, 6) krūšu dziļums — 83 cm, 7) krūšu platums — 53 cm, 8) krustu platums — 62 cm, 9) krūšu apmērs — 200 cm, 10) priekškājas liela apmērs zem ceļa — 24 cm, 11) priekškājas platums — 8,3 cm. Šie paši 11 izmēri tādā pat kārtībā uzdoti arī pie citām zirgu šķirnēm, kā arī vispār aprakstos par zirgiem. Oldenburga šķirne ļoti izplatīta Vācijā un Holandē. Visvairāk izplatītā ievestā šķirne Latvijā. Domāta vietējo siltasiņu zirgu masas uzlabošanai. Likstās cerības godam attaisnojusi. Izcilus labs, miermīlīgs, ātraudzīgs lauksaimniecības zirgs, vieglākā tipa arī jājamzirgs. Audzē Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē. Valsts vaislas ērzelis „Valters" Old. 10 novietots A. Vegnera saimniecībā Jaunpils „Cepuļos".

„Mieriņš" Ard. 29, dz. 1930. g., bērs. Mēri: 170 — 160 — 151 — 161 — 77 — 82 — 54 — 63 — 204 — 26,0 — 9,2. Ardenis ir aukstasiņu zirgu šķirņu pārstāvis. Plaši izplatīts Zviedrijā, Beļģijā, Vācijā, Lietuvā u. c. lauksaimniecības zemēs. Pie mums audzē Kurzemē un Zemgalē. Ļoti miermīlīgs, ātraudzīgs, lēns, intensīvas lauksaimniecības un smagu vezumu darba zirgs, bet neder jāšanai un vispār ātrām kustībām. Valsts vaislas ērzelis „Mieriņš" Ard. 29 novietots valsts Oktes zirgu audzētavā.

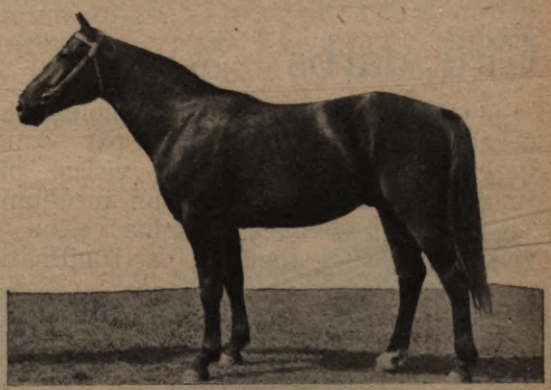

„Frīdis" H. 15, dz. 1928. g., melns. Mēri: 163 — — 159 — 153 — 163 — 85 — 72 — 50 — 58 — — 196 — 22 — 7,8. Hanoveraņu šķirnē ļoti daudz angļu asiņu. Izplatīta Vācijā Hanoveras un Meklenburgas provincēs — kā jājamzirgs un smagākā tipa arī kā lauksaimniecības zirgs. Latvijā ievests jājamzirgu audzēšanai. Hanoveraņu ērzeļi novietoti Zemeļvidzemē. Valsts vaislas ērzelis „Frīdis" H. 15 novietots J. Gruntes saimniecībā Vecpiebalgas Jaunprīzenos.

Aksvorti Kords (Axworthy Cord). Rk. 38, dz. 1927. g. dūkanbērs (kritis 1934. g.). Mēri: 152 — 156 — 149 — 158 — 86 — 61 — 44 — 50 — 178 — 20,5 — 7,2. Rikšotāju zirgus audzē dažādās valstīs un nosauc par attiecīgas valsts rikšotājiem. Plašāk pazīstami Orlas rikšotāji (audzē Krievijā) un Amerikas rikšotāji, kas ir dižciltīgāki par pirmiem. Galvenā nozīme kā sporta zirgam rikšošanā un rikšošanas spēju uzlabotājam citās siltasiņu zirgu šķirnēs. Pie mums audzē abas rikšotāja šķirnes Latgalē.

Darba vīrs ar spēcīgu roku un asu skatu ir kalējs

Citu darbs JLO

Ja mēs visi uzreiz paliktu par Robinsoniem nekas neiznāktu! Daudz, par daudz ir cilvēku zemes virsū, lai visiem pietiktu dabas audzētu augļu un medījumu. Tikai tad, ja zemnieks drupina velēnu, ja viņš sēj un pļauj, tikai tad var izmitināties cilvēku miljoni.

Ko līdzētu skaistas pilsētas, lieliskas fabrikas, muzeji, ātri auto un aeroplāni, ja nebūtu barības? Visas mantas tikai tad var izlietāt, visus darbus tikai tad var veikt, ja kāds iegūst no zemes augļus barībai. Zemes darbs ir visa pamats. Lepni un pašapzinīgi var būt zemes strādātāji — pamatdarba darītāju spēcīgā cilts. Katrs to zin un katrs to pazīst.

Bet vēl daudz, daudz citi dažādi darbi tiek veikti zem zili pelēkajām debesīm. No pirmā skata kā necaurredzams biezoknis liekas darbu dažādība, ko skatam dzimtenē un pasaulē. Lai ko izprastu, jāskata katra lieta par sevi. Pavērosim vienu otru, svarīgāko.

Kalējs

Bieži vien tev jāiet gaļām nokūpušai mājai, kuŗas tuvumā smaržo pēc akmeņoglēm un dzelzs. Pa vaļējām durvīm dzird dimdošu sitienu rakstu. Tu apstājies un, ar zābāka purnu bīdot sabirušos dzelzs atkritumus, klausies kā skan vesera sitieni un atsan veidojamā dzelzs. Jautri paliek klausoties vesera rakstu. Gribās pašam strādāt, veidot, kalt. Rodās cieņa pret spēcīgo kalēju melnā priekšautā. Lielisks ir viņa skanošais darbs. Bet tev tak jāiet savā darbā...

Atkal tu esi pie smēdes, kad jākaļ zirgs. Tev jāgaida. Tagad tu vari tuvāk apskatīt kalēja smēdi un darbu.

Vidū uz liela bluķa stāv dzelzs klucis ar gaŗu degunu, tā ir lakta. Uz laktas kalējs kaļ veidojamo dzelzi, tāpēc arī bluķis sēž tik dziļi zemē, tāpēc arī lakta ir tik smaga. Visur, visur pasaulē ir tā, ka veidot kaut ko var tikai tur, kur ir ciets, drošs pamats. Ēzē kvēl akmeņogles — ilgos laikos zemē guļot pārveidojies pirmātnejo mežu spēks. Kad plēšas strādā, uguns kvēl gaišāki, karstums pieņemās, dzelzs paliek sarkana, tad kvēloši balta. Jocīga lieta: gaiss bija visapkārt, bet ogles tikko dega, uzpūta plēšas — radās karstums un liesma. Apkārt tas pats, bet ēzē pavisam kas cits. Tā tas bieži ir: iespējamības ir visapkārt, bet nekas nerodas, viss tikko gruzd, tad nāk viens un tik vienkārši ar tā paša apkārtnes gaisa pūtienu rada kausējošu karstumu un gaišu liesmu.

Veikli tu atleci sāņus, jo kalējs, paķēris maiglēs kvēlojošo dzelzi, ātri skrien pie laktas. Kāpēc viņš tā skrien? O, viņš ir piedzīvojis vīrs, viņš zina, ka dzelzs jākaļ kamēr tā karsta. Ne par agri, kad tā cieta, ne par vēlu, kad tā sadegusi. Viņš zina, ka ja ko grib veidot, tad nav jāsilda, bet jākarsē, jākarsē līdz mēram un tad jākaļ, ātri, strauji, spēcīgi.

Veseris ceļas un krīt. Gaišas dzirkstis krīt visapkārt. Dobji sanoši atbalsojās sitieni smēdes kaktos. Kalējs apskata darbu, karsē un kaļ atkal. Viņš nevēro dzirkstis: neviens, kas kaļ nevar piegriest vērību dzirkstīm. Uzreiz ... ššš.. — kalējs

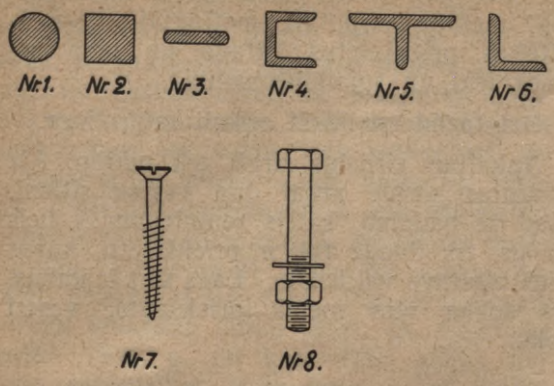

iesvieda dzelzi ūdenī. Kapēc? To sauc par rūdīšanu. Strauji atvēsināta dzelzs patur savu veidu. Tas nepieciešami. Slikti būtu, ja kāda ar pūlēm jaunizkalta lieta nepaturētu savu veidu, bet mainītos. Labi izkaltais ir labi jānorūda!

Drīz kalējs ņems priekšā tavu zirgu, tāpēc apskati, kas vēl skatāms. Redzi, tur vesela rinda veseru. — Tā zeme ir mūsu, tie darbi ir mūsu, tie rīki ir mūsu, tāpēc centīsimies arī savā ikdienas darba valodā tos saukt mūsu valodas vārdos: tāpēc — ne āmurs, bet veseris, ne stangas, bet maigles, ne bleķis, bet skārds. — Veseri veidoti dažnedažādi, tāpēc arī viņus sauc katru savā vārdā. Tā tur pie loga garenā mašīna ir virpa (dreijas), uz kuras virpo (dreijā) priekšmetus apaļus. Pašlaik virpā ielikta neliela vārpsta (vele). Apaļo priekšmetu ārmērus mēro ar šo daiktu, kuru sauc par taustu, bet caurumus mēro ar iekštaustu. Tā ierīce pie staba ir urbjmašīna (bormašīna). Patīkami ir griezt lielo riteni un urbt visdažādākos caurumus. Priekš tā ir dažāda resnuma urbji (bori). Urbšanai lieto arī tur pie sienas pakārto spalurbi (drilli) vai kloķurbi (svīķurbi). Pie loga stāv darba galds, uz tā dažādi rīki. Šis ir vītgriezis, ar ko uzgriež vītes (vindas), bet šis ir vīturbis, ar ko vītes iegriež caurumos. Šis ir cirtnis (meiselis), bet šie ir skrūvgrieži (šraubencieri). Rindiņā stāv vīles: rupjvīles, kvadrātvīles, apaļvīles, trījstūrvīles, nažvīles, skrāpvīles, asmeņvīles un citas. Vīlēšanai priekšmetus ieskrūvē skrūvspīlēs (skrūvstiķī).

Te stāv metallu materiāli: ķets (čuguns), dzelzs, stiepule (drāte), skārds. Vieglākai apstrādāšanai dzelzs stieņi izveidoti dažādi, to sauc par veiddzelzi (profildzelzi). Sakarā ar šķērsgriezuma veidu ir apaļdzelzs (№ 1), kvadrātdzelzs (№ 2), plakanā dzelzs (№ 3), U-veidīgā dzelzs (№ 4), T-veidīgā dzelzs (№ 5), leņķa dzelzs (№ 6). Uz plaukta stāv skrūves (№ 7) un bultas (muturskrūves) ar uzgriežņiem (muturiem) un paplāksnēm (šeibēm) (№ 8). Blakus telpā ir izstrādājumi. Tur

... un tad viņš apkala mūsu zirgu

ir sametināta (sašveisēta) šķūņa vira (eņģe), izlabots mašīnas gultnis (lēģeris), sūknis (pumpis), zobrats, skritulis (šeibe), dažas šķeltapas (šplintes) un tapiņas (štiftes). Kaktā vēl nelabota stāv pļaujmašīna un apkalšanu gaida riteņi.

Kad apskatās, tiešām plašs ir kalēja darba lauks. Un tas ir pie vienkārša lauku kalēja. Pilsētā kalēji ir specializējušies, — sadalījušies pa nozarēm. Katlu kalējs gatavo mašīnu un citus lielos katlus. Misiņkalis izgatavo misiņa rīkus, traukus, apkalumus. Vaŗa kalējs — vaŗa. Fabrikās pie mašīnām strādā nažu kalēji, naglu kalēji, metallu virpotāji, metinātāji. Sarežģītākos priekšmetus gatavo un labo atslēdznieki un smalkmechaniķi.

Bet tagad eji līdzēt apkalt savu zirgu.

Apkaltais zirdziņš žirgti tek mājup. Aiz muguras smēdē atkal dun veseru sitieni. Kad tā padomā, kalējs zemniekam ir liels palīgs, tik daudz tak ir priekšmetu, kuŗus viņš izgatavo vai izlabo. Lāga vīrs ir kalējs, šis spēka vīrs melnā priekšautā, veseri rokā.

Mazpulku dalībnieki ziemas sanāksmēs

Agr. K. ĶIRSIS

Lai gan ziemā lielākā daļa mazpulku dalībnieku ir aizņemti skolas darbā, tomēr ir jāatrod laiks arī mazpulku sanāksmēm un jāsaprot, ka mazpulks, kā organizācija, arī prasa savu daļu brīvā laika. Ziemas sanāksmēs sīki jāpārrunā visa pagājušās vasaras darbība. Par pagājušā vasarā audzēto kultūru viens vai divi mazpulka dalībnieki nolasa referātus, pēc kam visi to pārrunā. Katrs dalībnieks norāda uz saviem īpatnējiem novērojumiem un piedzīvojumiem. Ziemā jau laikus jāvienojas par nākošās vasaras darbību. Vajadzīgās teorētiskās zināšanas par nākošo audzējamo kultūru vai dzīvnieku jāpiesavinās jau laikus. Tas jādara pašiem dalībniekiem, sagatavojot priekšlasījumus pēc literātūras, vislabāk diviem vai trim dalībniekiem, katram pēc sava autora. Pēc dalībnieku priekšlasījumiem lietišķus un paskaidrojumus var sniegt mazpulka vadītājs vai kāds pieaicināts agronomiskais darbinieks.

Ļoti ieteicams, ja dalībnieki visi pēc kārtas katrs savā sanāksmē, atreferē īsumā kas rakstīts jaunākā „Mazpulka" numurā. Tas veicina dalībnieku lielāku interesi par savu mēnešrakstu, palīdz labāk izprast dotos aizrādījumus un laikā tos izpildīt.

Dažas ziemas sanāksmes katram mazpulkam ieteicams apvienot arī ar t. s. „vakarēšanu" sarīkojot to kāda godināma ilggadīga strādnieka vai centīga saimnieka mājā, kur tad mazpulka dalībnieki un dalībnieces izpildītu saimnieku vietu un rūpētos arī par viesu sirsnīgu un jautru sadzīvi vakarā.

Bet lai to godam veiktu, tad jau iepriekš jāsarīko kāda „vakarēšana" mazpulka dalībnieku starpā vien, kur jaunatne kopīgi pastrādātu arī vienu otru rokdarbu, saistot darbu ar dziesmām, mīklu minēšanu un pasaku stāstīšanu. Katram mazpulka dalībniekam jāzin mīklas, ko uzdot citiem, jāprot uzdotās atminēt, tāpat jāzin arī kāda tautas teika vai pasaka, vislabāk tāda, kas saistās ar tuvāko apkārtni vai ar kādu vēsturisku notikumu mūsu dzimtenē. Arī tautas dziesmu krājumam katra mazpulka dalībnieka galvā vajadzētu būt krietni lielākam nekā tagad tas mēdz būt. Mūsu senčiem ir bijusi katram darbam, katram gadījumam piemērota tautas dziesma, bet tagad mums bieži vien pietrūkst vajadzīgās tautas dziesmas dažā labā svarīgā gadījumā, kad vajadzība ko teikt vai dziedāt.

Daudz skaistas vērtīgas dziesmas ir aizmirstas un mēs esam aizņēmušies svešas, mūsu tautai nepiedienīgas „ziņģes" ar svešām, ķērcošām meldījām. Tām bieži vien nav nekāda daiļuma, nedz dziļāka satura. Mazpulka sanāksmēs un sarīkojumos, lai atmetam visus mūsu garam svēšos „šlāgerus", bet skandinam tikai mūsu pašu rakstnieku un mūsu skaistās tautas dziesmas.

Tāpat mazpulka sanāksmēs un „vakarēšanā" pēc pabeigta darba ieteicams vingrināties tautisko rotaļu un deju izpildījumā, lai mazpulku jaunatne prastu arī veselīgi un tautiski priecāties. Mazpulku dalībniekiem ir jābūt tiem, kas pirmkārt savos sarīkojumos un vēlāk visā sabiedrībā atdzīvina mūsu senās tautas dejas un rotaļas, atmetot amerikaniskos un nēģeriskos „šīberus." Ir jau paraugi, ka labam pasākumam, ko iesākuši mazpulki, rodas necerēti liels pulks sekotāju. Par piem. valsts karogu izlikšana lauku sētās, ko mazpulki iesāka 1932. g. un kas vēlāk palika par visas sabiedrības goda lietu. Arī tautas dejām un rotaļām ir jāsāk savs uzvaras gājiens mazpulku jaunatnes rindās.

Ziemā katrā mazpulkā jācenšas arī pavairot dalībnieku skaits, aicinot piedalīties mazpulka darbā visus tos, kam būtu vajadzīgā interese un patika uz darbu. Daudzos gadījumos ir jaunekļi un jaunavas, kas labprāt piedalītos mazpulka darbā, bet tiem ne pašiem, ne vecākiem nav sava īpašuma, ne zemes stūrīša, kur tie varētu izpildīt kādu patstāvīgu uzdevumu. Mazpulku dalībnieku — zemes īpašnieku bērnu pienākums ir palūgt savus vecākus, lai tie izpalīdzētu bezzemnieku jaunatnei, dodot viņu rīcībā nelielus zemes gabaliņus. Cerams, ka neviens to arī neliegs. Mazpulku darbā jāvienojas kopīgi kā saimnieku, tā rentnieku, kalpu un ierēdņu bērniem vienam darbam — kopīgiem uzdevumiem un mērķiem. Mazpulkā atrod nodarbošanos un savu vietu arī tādi, kuriem nav iespējams nekādu zemes darbu strādāt, jo ir arī citas nodarbības nozares, — tā tad arī tie nav noraidāmi. Sevišķi vēlams saistīt mazpulkā skolu beigušo jaunatni, kura bieži vien atstājot skolas solu, nevar atrast piemērotu sabiedrību.

Ziema ir arī īstais laiks, kad viena mazpulka dalībnieki var iesākt sarakstīšanos ar citu mazpulku dalībniekiem, vai nu ar tiem, ar kuriem jau agrāk iepazinušies sanāksmēs, sacīkstēs un citur, vai arī ar gluži svešiem. Ieteicams nodibināt draudzības saites ar tiem mazpulkiem, no kuriem saņēma pagājušos Ziemassvētkos kādu dāvinājumu vai nu svētku eglīti vai dāvanu paciņu. Kā sveicienus viens mazpulks otram var nosūtīt albumus ar skatiem un aprakstiem no savas dzīves un darba. Katram mazpulka vadītājam ir visu Latvijas mazpulku saraksts ar adresēm, kur var izvēlēties to mazpulku, ar kura dalībniekiem vēlās pārmainīt domas par dažādiem jautājumiem vai arī apmainīties skatu albumiem. Mazpulku inspektori un mazpulku vadītāji vienmēr ir laipni starpnieki un palīgi. Ieteicams jau ziemā ievadīt sarunas ar kādu tuvāku vai tālāku mazpulku par viesošanos izbraucot vasaru kādā ekskursijā. Neviena mazpulka ekskursija lai uz priekšu nenotiktu, kur pa ceļam netiktu apmeklēts arī kāds mazpulks vai mazpulka dalībnieks, kur netiktu redzēts citu jauniešu darbs un sadzīve.

Sevišķa vērība jāpiegriež mazpulku dalībnieku savstarpējai apmaiņai vasaras darba laikā. Mazpulku jaunekļiem un jaunavām,

Vakarēšana Saulsanu mazpulkā

kas pavada vismaz vasaras mēnešus citā saimniecībā kā darba strādnieki — praktikanti Latvijas Lauksaimniecības kamera izmaksās arī vēl īpašu pabalstu stipendijas līdz Ls 60,— par vasaru. Jau ziemā jāievada sarunas ar kāda tālāka mazpulka dalībnieku, kuŗš būtu ar mieru uz kādu laiku apmainīties, lai iepazītos ar dzīvi svešādos apstākļos un citā pusē. Dzīve citos apstākļos, strādājot pie svešiem ļaudīm, pieradina pie paklausības, pie lielākas patstāvības, kas nostiprina katra jaunieša rakstūru un reizā arī vieno un tuvina visu jaunatni nedalamā mazpulku saimē. Padzīvojot citā pusē, citos apstākļos jaunieši iepazīstas tuvāk ar mūsu dzimteni, iemīļo tās īpatnējo skaistumu un mācās arī vērtēt un atzīt pilnīgāk dzimtās sētas nozīmi dzīvē un darbā.

Ko darīsim ziemā augļu dārzā

VILMA SAMS, Lizuma mazpulka dalībniece

„Kas tad ziemā darāms augļu dārzā?" — izbrīnējies jautās viens otrs mazpulka dalībnieks. Zeme sasalusi, klāta sniega kupenām; augļu koki kaili salā sastinguši, kas tad tur darāms? Tā tas tikai izliekas, bet kad tuvāk apdomā, arī ziemā var augļu dārzā daudz darīt. Ziemas darbi augļu dārzā patiesībā nav mazāk vērti, kā rudens un pavasaŗa darbi. Ziemas darbi var lieliski iespaidot koku augšanu, auglību un veselību. Ziemā augļu koki atpūšas, sagatavojas nākamās vasaras augšanai un ražai. Dārzkopja pirmais pienākums ir gādāt, lai augļu koku ziemas miers netiktu traucēts, lai pavasarī uz augšanu mostoties, tie nebūtu ievainoti, bet būtu veseli un spēcīgi. Koku saknēm jābūt pietiekoši apgādātām ar valgmi un barību, lai pavasarī varētu netraucēti augt, plaukt visiem pumpuriem un bagātīgi ziedēt. Daudzus darbus dārzkopis var veikt ziemā un agrā pavasarī, kad citi darbi vēl nedzen viens otru. Augļu kokiem pavasarī vajadzīgo valgmi un barības vielas jācenšas uzkrāt jau ziemā. Pavasarī, sniegam kūstot, zeme vēl sasalusi. Irdenais sniegs kūst ātri un pa sasalušo zemes virspusi sniega ūdeņi aiztek projām, turpretīm lēni kūstot daudz daudz sniega ūdens iesūcas zemē, kur to vēlāk, sausam laikam iestājoties, koka saknes var izmantot. Lai viss sniegs reizā nenokustu un ūdens neaiztecētu projām, par to jāgādā jau ziemā. Cieši samīdīts sniegs kūst daudz gausāk nekā irdens un tāpēc nav grūti panākt gausāku sniega kušanu. Jau ziemas sākumā, tiklīdz uzkrīt pirmais sniegs, siltākā laikā tas jāsamīda, tik tāļu ap koku, cik tāļu sniedzas zari. Uz nomīdītā laukuma, kas atrodas zemāk, putenī sadzīs jaunu sniegu, kas mitrākā laikā no jauna jāsamīda. Vairākas reizes mīdīšanu atkārtojot, ap koka stumbri sakrājas diezgan daudz sniega, kas pavasarī kusīs lēnāk un ūdens iesūksies zemē. Samīdītais sniegs bez tam pasargās arī no pelēm, kas ziemu ložņādamas zem sniega apgrauž jaunos augļu kociņus. Gadījumā, ja sniegs neatlaižās, to var mīdīt arī irdenu kaut gan mīdīšana tad prasa daudz vairāk pūļu un izliekas, ka tai nav nozīmes, tomēr otrā dienā var redzēt, ka sniega kārta ir sabriedusi gluži cieta. Pavasarī koks neplaukst, kamēr zeme ap to ir sasalusi. Gausi kūstošā, samīdītā sniega kārta neļauj zemei tik ātri atkust un līdz ar to koku plaukšana un ziedēšana tiek aizkavēta, kas daudzreiz augļu kokus pasargā no pirmām pavasaŗa salnām. Ja grib sniega nokušanu vēl paildzināt, tad uz nomīdītā gabaliņa var uzmest mēslus, kas sniegam kūstot izšķīdīs un līdz ar ūdeni iesūksies zemē dodot koka saknēm spēcīgu barību. Mēsli izvedami tikai pavasaŗa pusē, lai tie būtu uz sniega un nevis sniegā. Bez tam ziemas sākumā izvestos salmainos kūtsmēslos var ieviesties peles un apgrauzt kociņus. Bez pelēm otrs dārzkopja ienaidnieks ir zaķis. Pret zaķi nelīdz pat augstie žogi, jo tajos puteņi sadzen sniegu un „meža dārznieks" brīvi cilpo pāri un strādā savu postošo darbu. Stumbŗa apsiešana ar salmiem nav ieteicama, jo salmos rod patīkamu patvērumu peles. Labākais līdzeklis ir apsiet ar egļu zariem, kuŗu asās adatas nepatīk ne vienam, ne otram dārzkopja ienaidniekam. Bez minētiem dārzkopja ienaidnie-

kiem augļu dārzā ir vēl citi, kuŗi gan ziemas laikā nekaitē, bet pie koka pārziemo un savu kaitīgo darbu sāk jau agrā pavasarī. Šie ienaidnieki ir dažādie augļu koku kaitekļu kāpuri, kuŗi izkūņojas no oliņām, kas iedētas mizas plaisās. Visvienkāršākais līdzeklis cīņā ar šiem kaitekļiem ir atlobijušās mizas nokasīšana ar neasu kapli, tuteni (nazi) u. tml. Mizu kasot, jāuzmanās, lai neievainotu augošo mizu un nekaitētu kokam Nokasītā miza saslaukama un sadedzināma. Mizu ieteicams nokasīt jau vēlā rudenī vai arī ziemā, kad laiks silts (atkusnis). Pēc mizas nokasīšanas nepieciešami tūdaļ koku stumbrus un zarus nokaļķot.

Neaizmirsīsim arī ziemā savas sētas augļu dārzu, tad nekad nebūs jāžēlojas par augļu trūkumu.

Kā pagatavot sev istabas iekārtu?

Māksl. JĒKABS BĪNE

Mūsu tautas vadoņi ir ievirzījuši mūsu mājas kultūru viņas īstā gultnē — latviskā gultnē. Mūsu pienākums tagad ir sekot viņu aicinājumiem un celt saulītē bagāto sentēvu mantojumu, kas, pavairots ar mūsu tagadnes atziņām, dos mūsu dzīvei jaunu latvisku veidu.

Viena no mājas kultūras svarīgākām sastāvdaļām ir istabas iekārta, jo tā pirmā liecina par mums, — vai mēs esam īsti savas tautas dēli un meitas un vai mēs protam savai dzīvei radīt daiļu un raženu ārišķību. Plašāks raksts par šo jautājumu iespiests Latvijas Lauksaimniecības kameras izdotā lauksaimnieka gada grāmatā 1936. gadam.

Mazpulki, kā daudzos citos jautājumos, tā arī te ir bijuši pirmie, kas mēģināja nodomus pārvērst par darbiem. Mazpulku 1935. gada darbu izstāde bija pirmā izstāde, kur pārliecinoši tika parādīts, kādai jābūt mūsu istabas iekārtai un kādai ne. Mazpulku organizācija bija pulcinājusi mūsu labākos māksliniekus un amatniekus vienā pulkā, lai atrisinātu šo grūto uzdevumu. Šajā izstādē bija arī kāda istabas iekārta, kuŗa bija domāta kā paraugs pašiem mazpulku dalībniekiem. Šo iekārtu projektēdams domāju par to, lai viņas pagatavošana būtu pa spēkam mazajiem galdniekiem. Laika trūkums neļāva galdniekam viņu galīgi nobeigt, tāpat arī izgatavot atsevišķās daļas, kas uzskatāmi parādītu pagatavošanas gaitu. Bet arī tādā veidā šī iekārta modināja dzīvu interesi un sakarā ar to gribu dot šajā, kā arī vēl nākošos žurnāla numuros, — sīkāku šo priekšmetu aprakstu un izmērījumus.

Krēsls.

Par krēsla kā arī par pārējo priekšmetu materiālu varētu būt oša, priedes, bērza vai ozola koks. Sēdekli varētu iepīt no meldriem, saknītem vai jostām. Koksnes kodinājums (beicējums) — gaišā tonī, kas lai nenoslēptu koka šķiedru.

Samēri: Atzveltnes augstums 90 centimetri, viņas platums — 40, muguras atspaida kopējais augstums — 31, stabiņu — 15. Muguras atspaids varētu būt drusku izliekts uz āru, piemērojoties muguras formai, arī pašas kājas un atzveltne vēlama izliekta, lai panāktu lielāku stabilitāti. Sēdekļa priekšējais platums un sāni — 44; kāju augstums — 47 (priekšējās kājas arī varētu būt drusku izliektas apakšējā daļā). Sēdekļa spraišļi sānos ieurbti augstāki, bet priekšā un muguras pusē — drusku zemāk. Kāju spraišļu (sānos) atstatums no sēdekļa — 30, pie kam vidējais sastiprināts ar sānu spraišļiem ne vidū, bet pirmā trešdaļā; mugurējais par dažiem cm — augstāk, kā sānu; kāju resnums — 4 cm.

Galds.

Mazpulku dalībniekiem nepieciešami galdi ar dokumentu skapīti grāmatām, burtnīcām un dažādiem rakstiem. Grāmatām bez tam vēl varētu būt atsevišķs grāmatu plaukts.

Galda samēri: Augstums — 79, garums — 125 un platums 65 cm. Skapīša platums — 43, dziļums — 58, tāpat arī kāju starpa (labā pusē) — 58. Kāju resnums 6 cm. Skapīša durvju sauļoto rakstu var panākt vai nu ar kodināšanu, vai ar koka šķiedras virziena maiņu.

Lai nu cik vienkārši arī nebūtu šie priekšmeti savā konstrukcijā, tad tomēr ar šiem aprakstiem vien nepietiks un mazpulku dalībniekiem būs jāgriežas pēc padomiem un norādījumiem pie vietējiem galdniekiem. Lauksaimniecības kameras mazpulku nozare no savas puses nāks talkā šajā darbā arī vēl tai ziņā, ka izsūtīs no Rīgas galdnieku-speciālistu, kur būs saradies pietiekoši liels interesentu pulks.

Ķersimies ar prieku un drosmi pie šī darba, apzinādamies, — ka darbs dara meistaru!

(Turpinājums sekos).

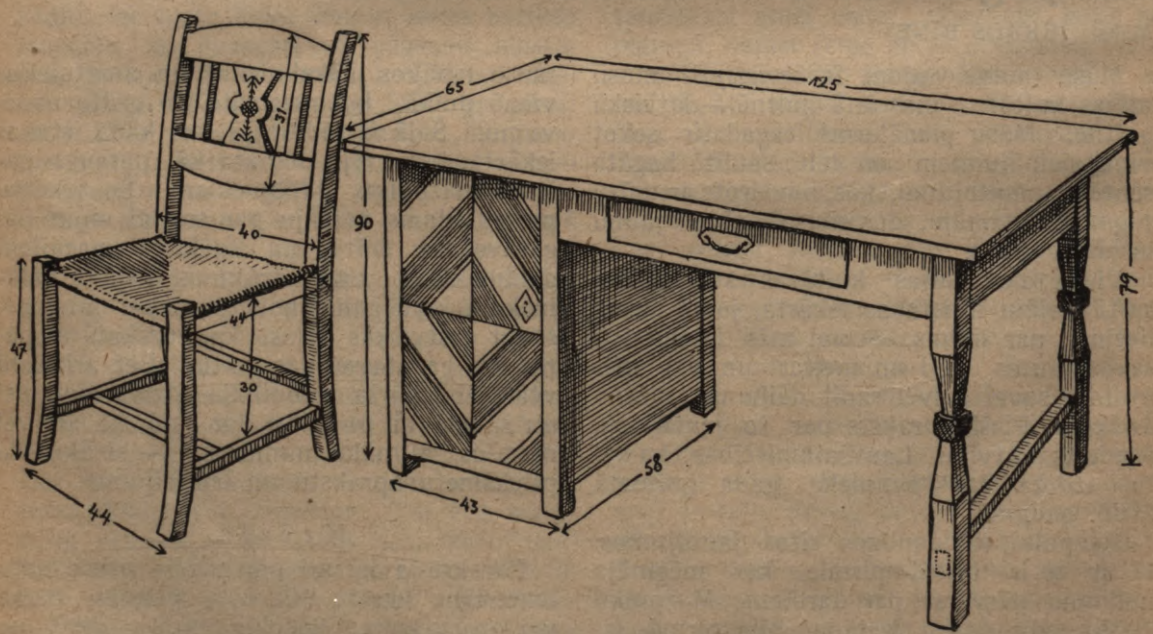

Mazpulka dalībnieka galds un krēsls

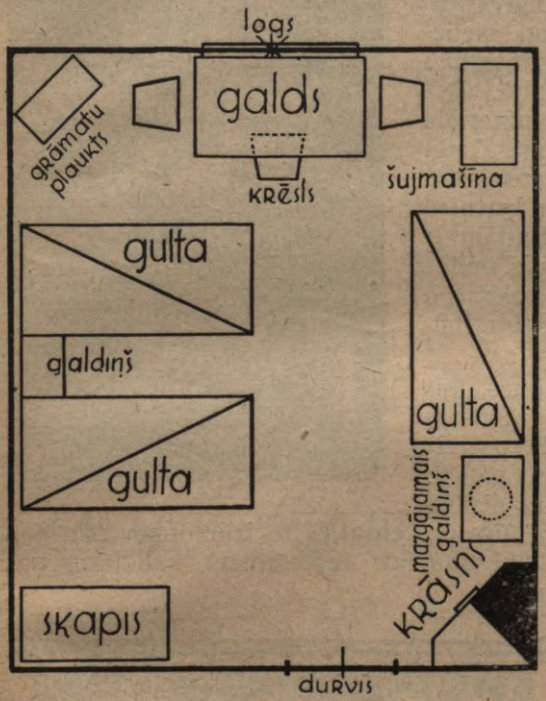

Telpu izdaiļošana

J. ZAULS, mājt. instr.

Ja priekšmeti ir kārtīgi novietoti savās vietās, visa telpa tīra, labi izvēdināta — tad tas viss jau rada cilvēkā labsajūtu. Bet vēl daudz mājīgāki kļūst, ja redz sievietes rūpīgo un gādīgo mājas garu. To pauž pareizs mēbeļu sakārtojums, ar izpratni pielietoti logu aizkari, vērtīgi piemēroti rokdarbi, ziedi un zaļi zari.

Iekārtojot vai pārkārtojot dzīvokli, tur jānovieto tikai lietderīgas mēbeles, tām jābūt higiēniskām, to sakārtojumam parocīgam un mājīgam.

Liekas ir tādas mēbeles, ko nevar ne lietderīgi ne arī dekorācijai izmantot, piem. bojātas mēbeles, liekas kastes, lieki galdi apkrauti ar dažādiem nevajadzīgiem priekšmetiem u. t. l.

Higiēniskas mēbeles ir gludas, viegli tīrāmas. Nav vēlams telpās turēt daudz mīksto mēbeļu. Drēbēs, ja tās reti tīra, uzkrājas ļoti daudz putekļu. Tāpat neērti un grūti tīrāmi ir daudzie virpu rotājumi.

Visas mēbeles jānovieto tā, lai tās varētu ērti lietot, (sk.plānu) piem. lai skapju durvis būtu labi atveramas, lai trauku skapis atrastos virtuves durvju tuvumā u.t.t. Sevišķi bieži novērojama nepareiza gultu novietne (Sk. illūstr.) Gultām jāatrodas klajā vietā, vēlams ar vienu galu pie sienas. Pilnīgi nepielaižama ir gultu novietošana tumšos kaktos, aiz skapjiem vai t. l. Savā nakts atpūtā cilvēks elpo visdziļāki, visspēcīgāki, kā ar plaušām, tā ādu, tādēļ taisni naktī viņam visvairāk vajaga daudz tīra, svaiga gaisa.

Lauku apstākļos nav jāiegādājas dārgas, greznas mēbeles. Tās vienmēr izskatīsies svešas, nemīlīgas. Te daudz labāk iederas vienkāršas, apkārtnei piemērotas. Bet tām jābūt glīti un labi nostrādātām.

Caur logiem telpā ieplūst gaisma, saules stari un svaigs gaiss. Saules stari padara telpas gaišākas, mājīgākas. Bet galvenais — saules stari nonāvē kaitīgās sīkbūtnes. Tā tad saule telpas dezinficē. Lai istabas padarītu mājīgākas, logus mēdz rotāt ar aizkariem. Bet ar aizkariem nedrīkst noklāt logu rūtis. Sevišķi brīvai

jābūt loga augšējai daļai (sk. zīm.), jo augšējā gaisma ieplūst telpā visdziļāk. Bieži vien logu rāmju un sienu saskāršanās vietas nav glīti nostrādātas, tādēļ šīs pārejas jānosedz arī aizkariem. Bet aizkaru lielākai daļai jābūt uz sienas (skat. zīm.). Aizkaru turētāji var būt plakanie un apaļie. Pēdējie ir ērtāki tīrāmi. Palodzes nedrīkst pieblīvēt ar istabas puķēm, jo tad logus nevar atvērt telpu vēdināšanai. Puķes jānovieto uz īpaša puķu galdiņa, ko novieto logu tuvumā un ko var viegli pārcilāt (sk. illūstr.).

Rokdarbi jāizvēlas piemēroti, pieskaņoti katras telpas nokrāsai. Mūsu latviskā gaume mīl maigas, harmoniskas krāsas, jo visā mūsu ziemeļu dabā ir tikai maigie krāsu toņi. Senie latvieši to ir ļoti labi izpratuši. Viņi pielietodami saviem rokdarbiem vienīgi augu krāsas, ir pilnīgi sakļāvušies ar mūsu dabu vienā lielā harmonijā. Bez tam visi rokdarbi ir gatavoti izturīgi, stipra materiāla (kā pretstats mazvērtīgam lētam mākslīgam zīdam). Gadu simteņiem mūsu rokdarbu māksla ir bijusi apspiesta. Dažādas svešas tautas ir ietekmējušas ar savu īpatnējo krāsu un formu izjūtu. Bet tas, kas citām tautām ir īpatnējs, nav mums piemērots, tādēļ nevar arī pie mums pilnīgi iesakņoties. Ko esam paņēmuši no svešu rokdarbu mākslas, tas viss ir nožēlojami vāji izdevies pakaļdarinājums. Tas ir bez žēlastības jāizskauž.

Jūs, mazpulku dalībnieces, vēl esat mazas, jaunas. Jūs nevarat visu māju pārveidot pēc savas patikas. Bet tas lai jūs neatbaida no šī skaistā darba. Darat, cik patreiz jūsu spēkos stāv. Lūdzat savus vecākus un brāļus palīgā. Vērojat ne tikai savu māju, bet arī kaimiņu un aizkaimiņu sētas. Skatāties, kas tur ir labs un priekšzīmīgs un cenšaties to izlietot sev par labu paraugu. Tā mācoties jūs iegūsiet sev daudz zināšanu līdz tam laikam, kad jums būs pašām sava māja, kuŗā jūs pašas būsat noteicējas.

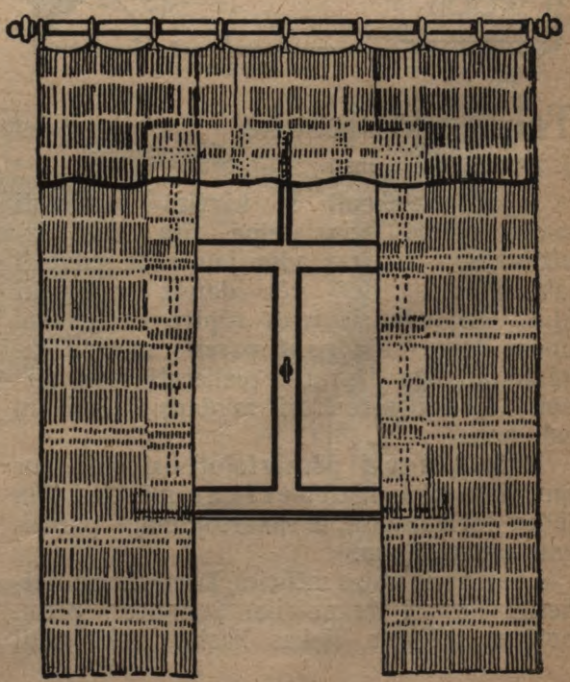

Lauku un pilsētu mazpulku darbi Ziemassvētku priekam

Ar necerēti lielu centību mazpulki šogad veica darbus Ziemassvātku prieka sagādāšanā trūcīgiem bērniem. Kaut arī no Rīgas tuvākiem novadiem lauku mazpulkiem tika sūtītas galvenā kārtā svētku eglītes, taču arī dāvanu paciņas ienāca no visiem novadiem necerēti daudz. Pavisam lauku mazpulki iesūtījuši 1600 eglītes, no kuŗām pirmo vietu ieņem mežiem bagātākie Vidzemes novadi: Rīgas, Cēsu, Gulbenes, Valkas-Valmieras, tad Zemgales — Jelgavas, Jēkabpils novadi. Raksturīgi, ka pēdējie sūtījuši vairāk paciņas. Tad Kurzemes un Latgales novadi, pat no vistālākiem stūriem bija sūtījuši eglītes un dāvanas.

Pēdējās priekšsvētku dienās Rīgas pilsētas mazpulki ar lielu dedzību ķērās pie sūtījumu izdalīšanas trūcīgiem bērniem, bet no savas puses, atceroties trūcīgos Latgales mazpulkus, nosūtīja tiem Ziemassvētku dāvanas: Daugavpils apriņķī 8 mazpulkiem, Ilūkstes apr. 5 un Rēzeknes, Ludzas un Jaunlatgales apr. 7 mazpulkiem, kopskaitā ap 200 paciņas.

LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa ir saņēmusi vairākas pateicības vēstules par lauku mazpulku dāvanām pilsētniekiem. Viena no tām skan:

„Sirsnīgi pateicos par svētku dāvanām, ko es caur Jūsu gādību no lauku jaunatnes saņēmu. Citādi Fricītis būtu palicis bez pīrāgiem un svētku spožuma. Tēvs slims, pavisam darba nespējīgs, saņem no Aizgādības valdes 1 litru zupas un 400 gr maizes dienā. Māte arī pašlaik bez darba.

Piņņu Fricītis,
M. Nometņu ielā 5 — 43, Rīgā.

Arvien vairāk karogu lauku sētās

Valsts karogus no jauna iegādājušies un svētku gadījumos izliek savu vecāku saimniecībās šādi mazpulku dalībnieki:

81. Tūjas mazpulkā: J. un B. Blaus, A. Zeidmanis, J. un V. Skujiņš, E. Dīriķis, A. Lokmanis un S. Verners.

105. Bārtas mazpulkā: K. un J. Kairis, M. A. un V. Lūks, M. un E. Sudiks, A. un Fr. Dobelis, M. Vecvagars, Z. Liepa, V. Plācenis, A. Viškints, E. Lankuts, J. Lukāžis, A. Ginters. L. un M. Opolts, J. Petkus, Z. Šmiukšis, A. Smiltnieks, P. Teļdruvs, K. Šupstiks un A. Ābols.

154. Vandzenes mazpulkā;

P. un A. Mauriņš, E. un R. Legzdiņš, A. Salmiņš, I. Barcinskis, E. Karlsbergs, M. Enkurs, M. Kauliņš, K. Jansons, A. Grundenieks, E. Blaušteins, V. Kalniņš.

250. Brenguļu mazpulkā:

E. Lauris, R. Strazdiņš, V. Vilciņš, A. Dracmanis, A. Zariņa, V. Eberharte, R. un E. Liepiņi, E. un A. Branti, V. un E. Kalniņi.

265. Dūres mazpulkā:

R. un A. Uiskas un M. un A. Samsoni.

360. Misas-Dugānes mazpulkā:

H. Veilands, E. Celms, L. un M. Zars, O. Bērziņš, V. Dāboliņš, A. Beitiņš, A. Ķezbers, M. Balodis, A. Kalniņš un H. un A. Jons.

Godalgots mazpulks.

Papildus godalgots par piedalīšanos mazpulku darbu izstādē pag. gadā no 11.—18. oktobrim **218. Priekules mazpulks**, piešķirot I godalgu — rādioaparātu,. Izlabots godalgošanas protokols strīpojot Jēkabpils novadā 397. Mazzalves I. mazpulku no godalgoto skaita un tā vietā ievēsts 722. **Mazzalves II mazpulks**, piešķirot — III godalgu Ls 10.— naudā.

Centīgi mazpulki.

Pag. gada maija mēnesī agronomiskais birojs „Slāpeklis" izsūtīja mazpulkiem par brīvu kaļķa

Mazpulku vadība.

Sēd no kreisās: Gulbenes novada mazpulku insp. agr. O. Rezovska, mājsaimniecības insp. I. Zaula, mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vadītājs agr. J. Andersons, Latvijas Lauksaimniecības kameras priekšsēdētājs R. Dzērve, mazpulku nozares vadītājs agr. K. Ķirsis, „Mazpulks" redaktrise A. Roga, lopkopības inspektrise agr. M. Pripāne. Stāv no kreisās mazpulku inspektori: Talsu—Ventspils novada — B. Radziņš, Rīgas—Cēsu novada — agr. A. Ķibēns, Rīgas pilsētas novada — A. Eglītis, Valkas—Valmie as novada — agr H. Baltietis, Jēkabpils novada — agr. R. Kundziņa, Daugavpils novada — agr. F. Duksis, Liepājas novada — agr. K. Zītars, Jelgavas novada — agr. K. Pelēķis, Rēzeknes novada — agr. F. Butners, mazpulku garīgās audzināšanas insp. mācītājs A. Lūsis.

salpetra maisiņus ar lūgumu pielietot tos kā mēslojumu pēc saviem ieskatiem, cenšoties noskaidrot kaļķa salpetra pareizas pielietošanas nozīmi mēslošanā.

Tiem mazpulkiem, kas pag. vasarā to labāk veikuši, tagad agr. birojs „Slāpeklis" piešķīris vērtīgas godalgas. Augstāko godalgu visas Latvijas apjomā ieguvis **43. Aiviekstes** mazpulks un visi mazpulka dalībnieki varēs piedalīties divi dienas ilgā **brīvceļojumā ar autobusu pa Latviju.**

Bez tam godalgas ieguvuši: I godalgu: **22. Annas, 42. Kalētu, 281. Sīpeles-Lustes, un 769. Trestišķu mazpulks.** II godalgu: **496. Ķēču-Annas, 141. Iļgu, 295. Seces un 187. Runtortas.** III godalgu: **481. Staiceles, 228. Lībagu, 527. Ķesterciema un 740. Viļakas-Slabadas.**

Kā I godalgu mazpulki saņem 1 augļukoku miglotāju „Pomona", kā II godalgu — kombinētu sēj- un rušināmo mašīnu „Planet" un kā III godalgu — bibliotekas grāmatu komplektu Ls 35,— vērtībā.

Sauleskalna mazpulks

sarikoja svinīgā solījuma svētkus Sauleskalna 6 kl. p. skolas telpās. Telpas bij dekorētas baltzaļās krāsās un Ziemas svētku eglītēm. Dieva vārdus noturēja vietējais mācītājs A. Juckevičs. Pārējo svētku daļu atklāja mazpulka vadītājs L. Skrinda. Svinīgo solījumu pieņemt bij ieradies LLKDaugavpils nov. mazpulku inspektors agr. F. Duksis. Solījumu nodeva 11 mazpulka dalībnieki.

Svinīgam aktam sekoja teātra izrāde.

5. janvārī Sauleskalna mazpulks noturēja arī gadskārtējo sanāksmi.

Alūksnes ģimnazijas

mazpulka ražojumu apskatē I godalgas izpelnījās: J. Vīksna, V. Ķļaviņa, L. Pilandere, R. Svote, A. Šnepe, 4 dal. — II god. un 4 dal. — III godalgas.

Mājturības kursi Jersikas mazpulkā.

Jersikas mazpulks sarīkoja no 2. dec. līdz 6. dec. pag. g. mājturības kursus. Kursos piedalījās 10 mazpulka dalībnieces un 17 pieaugušo. Kursus vadīja mājturības instruktore A. Apsīte.

63. Burtnieku mazpulks

sapulcējās 29. dec. pilnā skaitā Burtnieku pilī pie eglītes mirdzuma.

Mazpulku eglītes garīgai daļai sekoja visu mazpulka dalībnieku priekšnesumi un novēlējumi, bet noslēgumā — savstarpēja apdāvināšanās.

Pār 1935. g. sasniegumiem sanāksmē izpaudās liels prieks. Visvairāk sajūsmina pirmais patstāvīgais „Rudens svētku" izrīkojums 29. septembrī plašajā Burtnieku tautas namā „Līdums". Par mazpulka „Rudens svētkiem" vēl ilgi priecājās tiklab apmeklētāji kā rīkotāji.

Uzsākot 1935. g. mazpulka kasē bija ap 14 ls, noslēdzot ap 144 ls.

Jauns pasākums.

Alsviķa mazpulks kopā ar vietējās papildskolas jaunatni Zvaigznes dienā ienesa pagastā jaunu audzinošu pasākumu — vakarēšanu, godinot ilggadīgo krietno laukstrādnieci Mariju Vilciņu, vietējās Jaunprontūžu mājas, kā arī sirmo saimnieku un saimnieci par apbrīnojamo saprašanos ar gājējiem.

Mazie apsveicēji braši nodeklamēja un nodziedāja pie eglītes dažas dziesmas. Visi šķīrās ar prieka pilnām sirdīm.

● **LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa atgādina visiem mazpulku vadītājiem un dalībniekiem, ka sasveicināšanās formas tērpos vai arī tikai formas cepurēs visiem savā starpā obligātoriska un jāizdara militāri.**

● **Mēnešraksta „Mazpulks" abonēšanas nauda un maksājumi par mazpulku literātūru un nozīmēm iemaksājama Latv. Lauks. kameras tek. rēķ. pastā 4564.**

● **Visi mazpulku sarīkojumi vienmēr jāpieteic sava novada mazpulku inspektoram, paziņojot sarīkojuma programmu.**

● **Atgādinām, ka mazpulka vadītāja un valdes ziņojumu veidlapas par 1935. g. darbību, kas piesūtītas vadītājiem, jāizpilda un jāiesūta novada mazpulku inspektoram un nevis** LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai **noteikti līdz š. g. 1. februārim.**

● Mazpulkus, kas 1936. g. vasarā vēlās audzēt dārzāju sēklas, sinepes, magones, koriandri, saules puķes, **lūdzam ne vēlāk kā līdz š. g. 15. februārim iesūtīt pieteikumus** (kādas sēklas un cik daudz cer izaudzēt) **sava novada mazpulku inspektoram.**

● **Jēkabpils** novada mazpulku inspektrise agr. **R. Kundziņa,** sākot ar š. g. 1. janvāri runājama p i e k t d i e n ā s, Jēkabpils agron. birojā, **Lielā ielā 106. Tālr. Jēkabpils 146.**

● **Mājsaimniecības grupu dalībniecēm** nekavējoties jāvienojās par tekošā gada darbības nozari un jāpieprasa mazpulku nozarei ēdienu gatavošanas vai rokdarbu grāmatvedības paraugi. Pavasarī ir paredzēta mājsaimniecības grupu darbības pārbaude.

● Mazpulku dalībniekiem — lopkopjiem aizrādām pieturēties pie apkārtrakstā Nr. 2 dotiem noteikumiem, t. i. lai vienas šķiras vai vienas šķirnes (sugas) dzīvniekus audzētu vismaz trīs viena mazpulka dalībnieki.

● **Mazpulku dalībniekus un dalībnieces, kas vecāki par 16 gadiem un vēlētos pa vasaras laiku strādāt kā praktikanti svešās saimniecībās, lūdzam pieteikties LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā.**

● Piesūtot kvīti mazpulku darbu izstādē piešķirtās godalgas saņemšanai, lūdzam izpildīt to tieši tā, kā tas „Mazpulka" 12. numurā norādīts, neaizmirstot uzrakstīt **pilnu vārdu, uzvārdu** un adresi. Kvīte parakstāma **noteikti mazpulka vadītājam.**

● 358. I e c a v a s II. m a z p u l k s, uz pašu vēlēšanos, apvienots ar 70. I e c a v a s I. m a z p u l k u, nosaucot jauno mazpulku par **70. Iecavas mazpulku.**

● 530. S a u k a s-D e š u m a z p u l k s un 700. S a u k a s-D z ē r v e s mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pievienoti **84. Saukas mazpulkam.**

● 379. D o m o p o l e s m a z p u l k s, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par 379. **Bērzpils mazpulku.**

● 389. S u š ķ u-D z i ļ l e j a s m a z p u l k s, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **389. Dziļlejas mazpulku.**

● 579. V i e s i e n a s-S m i l t e ņ u m a z p u l k s, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **579. Gaisiņkalna mazpulku.**

● 563. G a i ļ m u i ž a s m a z p u l k s, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **563. Gailīšu mazpulku.**

Latvijas Lauksaimniecības kameras
mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Uzdevums Nr. 1. Pirmajā uzdevumā jūs redziet rindiņas ar daudziem burtiem. Uzdevums sekošs: izskatāties uzmanīgi visas rindiņas un katru burtu „e" apvelkat ar riņķīti — e, bet katru burtu „p" pārsvītrojiet — p. Esat uzmanīgi, neizlaižiet nevienu vajadzīgo burtu un izdarāt tā, kā uzdevumā sacīts. Sagatavojiet zīmuli un pulksteni ar sekundu rādītāju — uzmanību, — sākiet. —

m p f a l d v w p a l d v s n m
s a l w o p d x v y l d v l r t o
l p w e t p c v s g f h j l p v i
q l k s p c o v w s l a b s v r p
s d f o p r e v t z p a y c w t z
p f r t v e p r t k i v w l p e i
o l k e v l p w e t v k o p e l n
m p l e r t v d s ł p w c a l j h
a e r w v c s p r l v t p e m v x
q a p r l e v r t p d v s c k l f
s a f g l p c s v g l k a p l a g
a g t e v p t t e l v w p s a v l
a r s v r e p l o b t r e p s l r
a y s c v t r s w y p l o r e m v
l k j h v w p l w p d v d a l e o
w e r p l d v r t c s v w e r l t
l o p r v t e c s l v b e r p s v
d g f v t p r e l v t p s w l k s

Cik sekundēs visus vajadzīgos burtus izsvītrojāt? Sagatavojiet līdzīgu uzdevumu (tos pašus burtus, pārrakstot vislabāki ar mašīnu vai skaidru rokrakstu), un dodat izpildīt tuviniekiem vai pazīstamiem. Salīdziniet izpildīšanas laiku — kuŗš visātrāki? Kā jūs meklējāt vajadzīgos burtus, gulošās (horicontālās) vai krītošās (vertikālās) rindiņās vai arī kā pagadījās? Atbildes iesūtāt redakcijai, lai rezultātus varētu salīdzināt plašākā mērogā.

Uzdevums Nr. 2. Otrā uzdevumā jūs redziet simts skaitļus no 1—100. Dievamžēl, burtlicim uzdevumu saliekot skaitļi sajukuši un iespiesti nepareizā kārtībā sākot ar 4, 60, 12, u. t. t. Uzdevums sekošs: jāatrod visi skaitļi no 1—100, bet gan pareizā kārtībā. Darāt tā: uzmeklējiet „1" un parakstiet zem viņa ar zīmuli arī „1", tad sameklējiet „2" un parakstiet apakšā „2", tad, 3, 4, 5, 6, 7 u. t. t. līdz 100.

Sagatavojiet zīmuli un pulksteni, — uzmanību, — sākat. — Cik ilgā laikā sameklējāt visus skaitļus? Dodat uzdevumu izpildīt arī citiem. Atbildes iesūtīt redakcijai.

4	60	12	77	34	90	49	20	63	15
54	23	84	100	42	51	10	55	19	22
28	66	31	80	1	76	45	73	6	26
59	7	58	46	74	38	87	14	91	57
18	86	13	62	35	29	67	98	47	9
25	41	97	48	93	50	96	39	83	71
72	53	2	85	21	88	79	3	99	36
33	95	64	11	70	92	37	94	40	89
65	17	75	82	43	5	81	16	69	32
8	56	24	61	30	68	44	52	78	27

Uzdevums Nr. 3. Trešā uzdevumā (sk. zīm.) jūs redzat aploci, kuŗa sadalīta 4 nodalījumos. Katrā nodalījumā daudz mazu

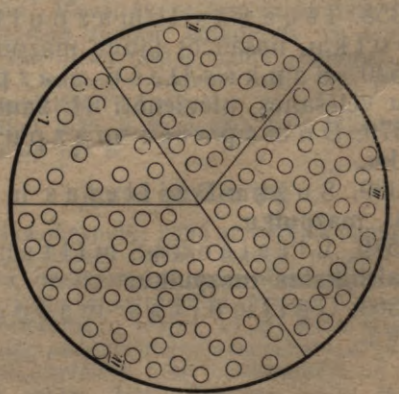

riņķīšu. Pirmajā mazāk, otrā — vairāk, trešā vēl vairāk un ceturtā pavisam daudz. Uzdevums sekošs: sākot ar pirmo nodalījumu jāsaskaita, cik katrā nodalījumā mazo riņķīšu un skaits jāatzīmē uz papīra. Skaitot riņķīšus nedrīkst atzīmēt ar zīmuli vai badīt ar pirkstu, bet skaitīšana jāizdara vienīgi „ar acīm".

Skaitiet uzmanīgi, lai nesajūk un nepaliek kāds riņķītis nesaskaitīts. Kad visi riņķīši saskaitīti, atzīmējat laiku. Sagatavojiet zīmuli un pulkstenu — uzmanību, — sākiet. — Atbildes un skaitīšanas ilgumu iesūtiet redakcijai.

Pārzīmējiet aploci ar nodalījumiem un mazajiem riņķīšiem uz lielāka papīra 40×40 cm un izmēģiniet savu piederīgo un draugu uzmanību.

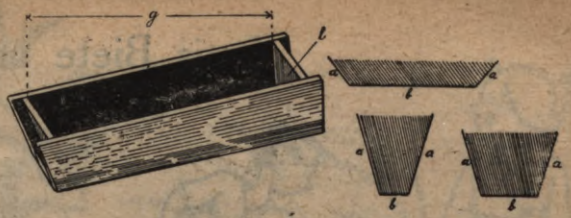

4. KĀ IZGATAVOT IETILPĪGĀKO SILI?

Siles tilpums līdzinās viņas gala laukumam - 1 reizinātam uz garumu - g. (sk. zīm.). Jo lielāks siles gala laukums, kas tanī pašā laikā veido arī siles šķērsgriezumu, jo lielāks siles tilpums un tamdēļ, taisot sili, vienmēr jācenšas atrast izdevīgākais šķērsgriezums jeb siles gala forma.

Cik platiem jābūt siles sānu dēļiem aa, salīdzinot ar siles dibenu b un zem kāda lenķa viņi jāpiestiprina siles dibenam, lai dabūtu lielāko siles šķērsgriezumu un līdz ar to arī lielāko siles tilpumu?

O. Darbiņš.

Atbilde Nr 7.

Mūsdienu Ziemassvētkos vislielākā loma piekrīt eglītes dedzināšanai, kuŗas sākumi tagadējā veidā nav visai seni. Senos laikos ziemeļnieki rotāja ar egles zariem un salmiem galdus un sienas, griestus — ar salmu valgiem un pūzuriem. Pie romiešiem, saulgriežos mēdza likt galdā lauru vai olīvu z a r u s, pēc kuŗiem tad zīlēja kāds būs nākamais gads. Tā šī paraša pārgāja no tautas uz tautu, kamēr atkļuva arī līdz mūsu senčiem. Bet tā kā Eiropas ziemeļos šai laikā nebija dabūjami nekādi zaļojoši, ne ziedoši koki, tad viņu vietā stājās eglītes zari. Eglīšu sveces Ziemassvētkos nedrīkst izdzēst, — tām pašām jāizdeg, citādi nākošais gads dzēsējam būs saistīts ar nelaimi. Ziemassvētku vakarā jāgādā, lai visi būtu pa pilnam baudījuši no svētku galda, tad nākošā rudenī būšot ļoti pilni apcirkņi. Ziemassvētku vakarā jāskrien pie bišu stropu klausīties kā bites dzied, ja dzied skaņi, tad uz priekšdienām gaidams labs laiks. Ziemassvētku vakarā mēdz iet arī „būdeļos". Ziemassvētkos cepj arī pīrāgus. Ir vēl arī dažādas citas parašas.

K. M ā l e r s,
Lēdurgas mazpulkā.

Dažādas parašas Ziemassvētkos vēl novērojuši un aprakstījuši šādi mazpulku dalībnieki: **Annas** — R. Graudulis, **Kalncempju** — E. Rakste, **Rūjienas I.** — J. Luika, **Sarkaņu** — A. Greiziņš, **Mālpils** — A. Buchbindere, **Ērgļu-Katriņas** — K. Krūmiņš.

Jānis Biete un Frīdis Loze

Jānis Biete — lauku zēns,
Gluži mazs vēl, kluss un lēns;
Un kad zosis grib to mocīt,
Neprot viņu gribu locīt.

Frīdis Loze — pilsētnieks,
Lielu lielais nebēdnieks.
Skolā pirmais trokšņotājs,
Mājā — mazo plūkātājs.

Jānim desmit gadi nāca —
Mazpulkā viņš iestājās,
Jo tur strādāt, dzīvot māca
Tā kā vīram pieklājas

Ziemassvētkos vīrs ar bārdu
Frīdim lauku balvu nes.
Pateicībā trūkst tam vārdu,
Laimīgs dedz viņš svecītes.

Un kad Ziemassvētki nāk,
Jānis draugus meklēt sāk:
Viņš ar svētku vecīti
Sūt' uz Rīgu eglīti.

Paldies, Jāni, esi draugs
Tu tik labs un saki man,
Vai uz laukiem, laiks kad jauks
Tev ir darba roku gan'?

Pārāk laipni.

Kādu dienu saimnieks sūta jaunpieņemto strādnieku-pilsētnieku iztīrīt un sakārtot putnu kūti. Pēc laiciņa, saimnieks, ierazdamies pārskatīt darbu, brīnās par kārtīm, kas sasistas visapkārt kūtij, dažus centimetrus no zemes. Viņš jautā strādnieku, kas tad tās esot. „Nu laktas — pīlēm," strādnieks, savukārt izbrīnījies par saimnieka jautājumu, atbild „viņas, nabadzītes, taču visu laiku bij spiestas gulēt uz grīdas."

„Brīnišķīga" aste.

Ceļojošs aģents, lauku mājās slavēdams, savas pārdodamās smēres lieliskās īpašības, stāsta: „... un tā nu tas pircējs arī piepeši nocērt cūkai asti un vainu apsmērē ar šo smēri. Un ko Jūs domājiet — pēc mēneša jau cūkai bij jauna aste pieaugusi."

Saimnieks garlaikodamies klausās un lai atkratītos no uzbāzīgā pārdevēja atbild: „Tas nav nekas. Man pagājušo gadu bij līdzīgs gadījums — nejauši gadījās nogriezt cūkai asti. Apsmērēju asti ar eļļu, kāda man te pie rokas un nebij ne mēnesis pagājis, kad pie astes bij pieaugusi jauna cūka."

Kārliša Jaungada sapnis.

Tas bija tā pēc divpadsmītiem Jaungada naktī, kad pēdēja svina poga laimes lējumā atveidojās par krāšņu gaili ar trim kājām. Jā, taisni ar trim kājām un visvairāk par to bija brīnums pašam Kārlītim. Tas gailis, tas jau nu šo to labu vēl varēja nozīmet, bet kapēc īsteni trīs kājas? Ko šis vīrišķīgais putns ar trešo kāju iesāks? Tā domāja Kārlītis, domāja, domāja un kļuva arvien tumšāka tā lieta, līdz beidzot pats apskaidrotais domātājs iemiga, iemiga saldā, saldā Jaungada miegā un redzēja šādu Jaungada sapni:

Bija tā kā ap Jāņiem. Visi Latvijas mazpulki bija pulcējušies sirmās Daugavas māmuļas krastos pie Lielvārdes, lai svinētu Līgo svētkus. Bija arī Kārlītis un viņam rokā svina jaungada gailis ar trim kājām. Klau, jau atskan mazpulku līgo dziesmas. Gulbenes novads apdzied liepājniekus — Bārtas, Nīcas, Rucavas draugus, bet tie sparīgi turas pretī. Te ierodas visa mazpulku vadība. Kārlītim vairs nav miera: viņš jūt: „Lūk, te es dabušu skaidrību par savu

gaili" un dodas pie sava novada mazpulku inspektora. „Nu, tas gailis nozīmē, ka šogad jānodarbojas mazpulkā ar putnkopību," saka inspektors „bet trīs kājas rāda, ka no gaiļa nedarbiem jāsargā dārzi." Tad Kārlītis griežas pie mazpulku nozares vadītāja: „Gailis ir modrības simbols, viņš saka, čaklam jābūt jaunā gadā, bet trešā kāja nozīmē: raksti „Mazpulkam" daudz, smuki un glīti raksti, nevis kā ar gaiļa kāju!" ... Kārlītis jau pabailīgi tuvojas mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vadītājam un rāda gaili: „Nu taču laba zīme", sauc nodaļas vadītājs, „šis dziļi latviskais mājputns aicina tevi darba lepnumā augt." Bet trīs gaiļa kājas ir ļoti svarīga zīme: tev čaklākam par čaklu jābūt un jānoskaidro, kā gailis ar trim kājām noskries divkājainajo!" Tad Kārlītis tuvojas pašam Lauksaimniecības kameras priekšsēdētājam, kurš jau manot Kārlīša raizes, smaidot uzsit tam uz pleca un saka: „Šis vīrišķīgais putns liek padomāt tev, vai neesi pārāk gailestīgs un ķildīgs bijis! Uz priekšu esi saticīgāks un redzi, ka trešā kāja gailim ir darba, nevis kara ierocis!"

Kārlītis jūt, ka viņam ap sirdi kļūst labi, labi. Tik labs izrādas šis gailis ar visām trim kājām un gailim iedziedoties, Kārlītis uzmostas. A. d i s.

Lauksaimniecības skolā par lielu uzjautrinājumu pārējiem skolniekiem, kāda jauniestājusies meitene pirmā slaukšanas stundā izsaucās: „Kā es varu slaukt tik lielu govi? Lūdzu, skolotāja kungs, vai es nevaru mācīties slaukšanu pie kāda teliņa!"

Telegrammas mīklas atminējums.

(Skat. „Mazpulks" Nr. 12.)

Priecīgus Ziemassvētkus.

Pareizus mīklas atminējumus iesūtījuši sekoši mazpulku dalībnieki:

Valkas dārzkopju: A. Puika; **Padūres-Ivandes:** L. Zeidaks; **Arlavas-Popervāles:** E. Gaitnieks; **Stāmerienas:** A. Palameiks; **Annas:** V. Būde, E. Galejs; **Nītaures:** E. Pavāriņš; **Līzuma:** A. Žigurs; **Durbes:** K. Eņģelis; **Biržu:** J. Gaidlazds; **Burtnieku:** L. Siromjatņikova; **Lubānas:** R. Kargans: **Raunas u. apk.:** V. Mazvagalis; **Raunas-Mežoles:** E. Grīnblats; **Alsviķa:** G. Kauliņa; **Grostonas:** J. Liepa; **Jaunpiebalgas-Silzemes:** K. Klauss; **Duntes:** R. Ūdris; **Viļķenes:** E Reinfelds; **Limbažu:** K. Lūkins; **Sarkaņu:** A Greiziņš; **Vērgaļu:** A. Burvis; **Bārtas:** J. Petkus, K. Kairis; **Ļaudonas:** A. Laukabriedis, L. Riekstiņš, K. Riekstiņš, A. Jursiņš, V. Krūmiņš; **Tāšu:** R. Neimanis, A. Neimanis; **Kabiles:** V. Kleinhofs; **Siguldas:** M. Matiņš, J. Birģelis, E. Birģelis, H. Bērziņš, Z. Leimanis; **Lēdurgas:** K. Zeltiņš, K. Mālers, O. Vība; **Mālpils:** M. Stūrmanis; **Jeru-Oleru:** A. Linde; **Priekules:** A. Mednieks; **Strūžānu-Salas:** Z. Dzenītis; **Ērgļu-Katriņas:** K. Krūmiņš; **Pendigas:** V. Jansons; **Bārbeles:** A. Celmiņš; **Rundāles I:** A. Druķis; **Džūkstes:** J. Lemķins; **Kalnciema:** O. Hercs; **Lašu:** A. Sīmanis; **Bīriņu:** A. Āboltiņš, E. Kukurs; **Pabažu:** J. Brīvuls, K. Saulīts; **Mērsraga:** J. Sproģis, V. Kiršteins; **Gibuļu:** R. Oškalns; **Rencēnu:** A. Raits, R. Karlivāns, V. Mintals; **Dobeles:** A. Rozentāls; **Rūjienas draudžu:** O. un A. Treijs; **Mazzalves:** Z. Zupa; **Vecgulbenes:** A. Raģelis, E. Ķelle; **Jāņavārtu:** E. Straume; **Suntažu:** H. Pūriņš; **Kazdangas pam. sk.:** A. Briedis; **Gaujienas-Umalnieku:** O. Kalniņš; **Vecpiebalgas-Upītes:** M. Niklass; **Galgauskas-Kropas:** J. Ķelle; **Rīgas pils. III ģimn.:** A. Pētersons; **Ķieģeļu-Rubenes:** E. Apsīte; **Liepājas Poruka:** J. Šaukšis; **Zvārdes:** V. Fārnests, E. Reiss, **Liepupes:** J. Prauliņš **Liepas:** A Treimantāls; **Liepājas pils. 5. p. sk.:** A. Fūrmanis; **Kandavas:** E. Everts, A. Everts;

Saimnieka mīkla.

Pagājušā gada Jurģos, puišu līgstamā laikā, pie kāda saimnieka iegriezies vientiesīga izskata puisis un prasījis darbu. Uz saimnieka jautājumu, cik viņš prasa lielu algu, puisis atbildējis: „Es līgstu tikai uz 30 darba dienām. Svētdienās nebūšu mājā. Un pirmā dienā gribu 1 sant., otrā 2 sant. un katrā nākošā alga dubultojas." Saimnieks brīdi padomājis, paskaitījis tālāk 4, 8, 16, un t. t., un skaitļus atradis par niecīgiem. Pārliecinājies, vai tiešām puisis līgs ar tādu algu, tas bijis ar mieru. Kādu summu puisis saņēma beidzamā dienā? Kādu par visām 30 nostrādātām dienām?

K. Rausis,
Penkules mazpulkā.

Saturs:

	Lp. p.
Pašu griba un spēks ir un būs. Dr. K. Ulmanis	1
Mazpulku jaungada sveicieni Virsvadonim . .	3
Nemitīgi uz priekšu. Redakcija	4
Rudolfa Dzērves piecdesmit gadi	5
Pārpratums. Anna Sarma	7
Svētku pārsteigums. B. Radziņš	11
Tālajos ziemeļos. P. Braucējs	15
Prieka asaras. P. Džindža	18
Jānes atbildība par sevi arī sabiedrībā. A. Skalda	19
Padomi slēpotājiem iesācējiem. V. Cekuls . .	21
Kārlis Ulmanis — Jaunatnei. A. Roga . . .	24
Ziedus arī ziemā. V. Nesaule	26
Pašam savs kumeļš. Agr. O. Lukstiņš	29
Citu darbs. Kalējs. Ilo	32
Mazpulku dalībnieki ziemas sanāksmēs. Agr. K. Ķirsis	34
Ko darīsim ziemā augļu dārzā. V. Sams . .	36
Kā pagatavot sev istabas iekārtu. J. Bīne .	37
Telpu izdaiļošana. I. Zauls	39
Mazpulku dzīve	41
Paziņojumi	43
Vaļas brīžos	44
Jautājumi un atbildes	45
Jānis Biete un Frīdis Loze	46
Joki	47
Mīklas	48

Šinī numurā ievietotā Latvijas mazpulku Virsvadoņa Dr. K. Ulmaņa ģīmetne ierāmējama un uzglabājama.

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

L. Audze grām. sp. Rīgā, Baznīcas ielā 4-a (L. L. Centrālbiedrības gr. sp. nomnieks). 555. Šis numurs iespiests 24.000 eks.

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika.

Rigā, Tērbatas ielā 78, tāļr. 92227.

NOLIKTAVA:

Tērbatas ielā 24, tāļr. 27629.

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes.

Apavu nams „ALMA",

Rīgā, Kr. Barona ielā № 15.

Ātrrēķinātājs — „Aritografs"

aparatiņš.

Nepieciešams visiem, sevišķi **vēlams mazpulku dalībniekiem** un skolniekiem, jo attīsta domāšanas spējas. Cena Ls 1.— Pasūt. past. tek. rēķ. 11729 vai Rīgā, Stabu ielā 35 — 4. Pasūtot 10 gab. 15% rabats.

Iznācis jaunais

„Dārzkopības un biškopības žurnāls"

priv. doc. agr. **J. Sudraba** redakcijā.

1. Nr. saturs: Gaitas uzsākot. **Redakcija.** Vairīsimies vienpusības. **A. Punka.** Mūsu dārzkopības uzdevums. **J. Renģe.** Kas jāievēro punduru augļu koku dārzu ierīkojot. **J. Vīksne.** Bumbieru potcelmi. Agr. **E. Kūla.** Kādas sēklas izvēlēties ābeļu potcelmu audzēšanai. **K. Renģe.** Novērojumi Cara plūmes audzēšanā. **J. Plaudis.** Prunus cerascifera divaricata — Kaukazijas plūme. **A. Brode.** Ābolu un bumbieru iesaiņošana pēc angļu-amerikaņu metodes. **A. Adienis.** Orchidejas. **M. Krauze** (ar 1 attēlu). Sīpolu un gumveidīgo puķu apkopšana ziemas mēnešos. **P. Dindonis.** Gladiolas. **K. Elksnis.** Kādas ziemciešu puķes jāsēj rudenī un ziemā. **P. Breimanis.** Labas izredzes nākotnē. **A. Grinbergs.** Kāļu sēklu audzēšana. **K. Porietis.** Oģlskābes mēslojums lecektīs un augu mājās. Agr. **E. Robiņš.** Biškopības atmaksāšanās 1935. gadā. **P. Rubenis.** Par plānveidīgu darbu biškopībā. **J. Pogulis.** Bišu dzīve ziemā. **E. Torgāns.** LLK dārzkopības un biškopības nodaļas dienestā.

Iznāk katra mēneša sākumā 48 lpp. biezās burtnīcās ar illūstracijām.

Abonēšanas maksa: ar piesūtīšanu gadā Ls 6,—; pusgadā — Ls 3,—; atsevišķa burtnīca maksā Ls —,75.

Redakcija un ekspedīcija **Rīgā, Baznīcas ielā 4-a,** tāļr. 22322. Tek. rēķ. pastā 4564.

Latvijas Lauksaimniecības kamera.

Jaunas vērtīgas un saistošas grāmatas jaunatnei:

Zelmas Lagerlöf — „Nilsa Holgersona brīnišķīgais ceļojums ar meža zosim“, brošets Ls 1.50, greznā sējumā uz māksl. drukas pap. Ls 3.50

R. Kiplinga — **„Džungļu grāmata“** ar bagātu illūstrac. brošeta Ls 1.30

Vislētāki pirksiet: **SLĒPES un SLĒPJU PIEDERUMUS**

Izgl. min. Mācības līdzekļu nodaļā
Rīgā, Kr. Barona ielā 4, tel. 29112

J. MŪLMAŅA **Koku zāģētava, papīra un papes fabrikas Rīgā — Jaunciemā,**

Grūbes papes fabrika, Jaunlaicenes pag. Valkas apr.
Rankas papes fabrika, Rankas pag. Cēsu apr.
Galvenais kantoris: **Rīgā, L. Aldaru ielā 1/3.** Tālr.: 21127, 22595, 23095, pasta kaste 234.

Katram mazpulka dalībniekam jaunā gadā
novēlam apkopt vismaz 1 meža dienās iestādītu kociņu.

Lai šie kociņi, viņu pastāvīgā uzraudzībā un aizbildniecībā visi augtu un zaļotu par godu mazpulku saimes darba centieniem un par svētību kopējai laiklājībai.

Mežu departaments
Kalpaka bulv. 6.

Visus mazpulkus

sveicina jaunā gadā

un novēl

vislabākos panākumus turpmākā darbā

Birojs **„SLĀPEKLIS“**
Rīgā, Kalpaka bulv. 2. Tālr. 32719